

Дмитро Чобіт

Нарцис, або штрихи до політичного портрету Віктора Медведчука

З ранньої біографії

Мій батько також учасник ОУН. У 1944 році був осуджений, репресований і реабілітований в 1991 році.

*Віктор Медведчук*¹

Віктор Володимирович Медведчук народився 7 серпня 1954 року в селищі Почет Абанського району Красноярського краю у сім'ї службовців. У післявоєнні роки Сибір став тою зоною, куди масово вивозили репресованих, особливо із Західної України. Ці факти лягали тавром на людей в радянську добу і перешкоджали їм вести повноцінне життя. Однак тепер чи не всі відомі особи з такою біографією небезпідставно пишуться подібними засланнями. На протигагу цьому В.Медведчук ніде не згадує обставин, за яких потрапили у далекий Сибір його батьки.

Якби вони належали до розкуркулених або учасників національно-визвольної боротьби, то хіба це потрібно тепер приховувати?

Про батьків претендента в президенти відомо не так вже й мало. Батько Віктора - Володимир Нестерович Медведчук - народився 5 серпня 1918 року у містечку Корнин Брусилівського (тепер Попільнянського) району Житомирської області. У дитинстві він захворів на туберкульоз кісток і, як наслідок, став інвалідом - мав дуже викривлений хребет і кульгав на ногу. Через фізичні вади з початком радянсько-німецької війни його не взяли до війська. Однак молодший брат Гнат Нестерович Медведчук, 1920 року народження, був мобілізований до радянської армії і загинув у 1942 році під Смоленськом.

У роки німецької окупації в Корнині встановлено новий режим. Вся влада концентрувалась в районній управі на чолі з німцем Райманом, якому також підпорядковувались жандармерія, підрозділ місцевої поліції (понад сто осіб) і трудовий відділ - дуже своєрідна установа з використання робочої сили, німецькою мовою Arbeitamt.²

Першим кроком окупаційної влади було очищення Брусилова, Корнина і довколишніх сіл від євреїв та комуністів - звідси майже всіх їх було вислано і розстріляно.

Окупанти ввели продовольчий податок - контингент. Його й збирали у навколишніх селах поліцаї. У селян забирали зерно, худобу, птицю, свиней. Важко сказати, чи в поліцію та інші окупаційні установи йшли служити з ідейних міркувань - швидше чисто з безпринципної меркантильності, адже всім рядовим працівникам німецької адміністрації у Корнині видавали по 300 окупаційних марок у місяць і по одному кілограму м'яса в тиждень. Очевидно, що саме таку платню отримував співробітник трудового відділу районної управи у Корнині Володимир Нестерович Медведчук - рідний батько теперішнього першого

¹ [1] Слова з виступу на львівському телебаченні, неодноразово цитовані українською пресою у серпні 2001 року.

² [2] В перекладі з німецької: "Arbeit" - праця, "Amt" - контора, установа. В документах зустрічається інше написання цієї організації - "Arbeitsamt".

заступника Голови Верховної Ради України. Він працював у цій установі з квітня 1942-го і до листопада 1943 року.

Основним завданням корнинської окупаційної установи Арбайттамт було виконання завдань гітлерівців щодо примусового вивезення на роботи до Німеччини працездатної молоді з Корнина та навколишніх сіл.

Відділ Арбайттамту постачав робочу силу на місцеві підприємства, передусім цукровий завод, а також забезпечував роботою на замовлення німецьких воєнних властей, зокрема на залізниці. Важливу роль Арбайттамт відігравав і в долі багатьох євреїв. Від окупаційної адміністрації ця установа отримувала спеціальні посвідчення - Арбайткарте, які разом з білими пов'язками з вишитою літерою "А" та номером картки видавали євреям "потрібним для міста фахівцям". Такі картки рятували їх власників від облав і розстрілів та відтягували розправу. Разом з тим співробітники Арбайттамту отримували важливий інструмент у вирішенні долі своїх земляків-євреїв.

Корнинська установа з використання робочої сили періодично отримувала від окупаційного адміністратора краю німця Раймана план набору та відправлення на примусові роботи до Німеччини людей певного віку, статі, кваліфікації. У свою чергу місцева поліція і працівники Арбайттамту доводили відповідну рознарядку до кожного села і забезпечували неухильне виконання завдань окупантів. Трудовим відділом у Корнині керував француз Валентин Превар - син Мартина Превара, який прибув у Корнин із Франції ще за часів царської Росії для налагодження роботи місцевого цукрового заводу. Одним з помічників Валентина Превара був Володимир Медведчук.

Як свідчать матеріали воєнного трибуналу за період з 22 квітня 1942 і до 15 травня 1943 року через корнинський трудовий відділ на примусові роботи до Німеччини було відправлено 1649 осіб. За наступний період інформація відсутня. Але, якщо взяти до уваги те, що в літні місяці інтенсивність вивезення людей збільшувалась, то можна зробити висновок: Володимир Нестерович Медведчук мав пряму причетність до примусового виселення з України не менше двох тисяч своїх земляків.

Після відступу у листопаді 1943 року німецьких окупантів та встановлення у Корнині радянської адміністрації військовою контррозвідкою Народного комісаріату оборони СМЕРШ у Корнині заарештовано велику групу осіб, які співпрацювали з німцями. Серед них був і співробітник корнинської установи під назвою "Arbeitsamt" Володимир Нестерович Медведчук.

Арештованих утримували спочатку в Житомирі, а потім у Кам'янці-Подільському. Всім без винятку пред'являли звинувачення у контрреволюційних злочинах і погрожували так званим "вищим заходом соціальної оборони - розстрілом" та "оголошення ворогом трудящих". Саме такі покарання, згідно з тодішнім кримінальним кодексом УРСР, були передбачені за зраду Батьківщини, а саме "перехід на сторону ворога" (стаття 54-1 а), "сприяння будь-яким способом іноземній державі, що воює з Союзом РСР" (стаття 54-3). Тривала співпраця з німецькими окупантами підпадала якраз під такі визначення. Крім цього, всіх заарештованих звинувачували у шпигунстві на користь фашистської Німеччини.

Серйозність обвинувачень, напівголодне утримання, фізичні тортури та інші методи впливу були спрямовані на те, щоб психологічно зламати арештованих і добитися від них потрібних слідству показів. Можливо, саме такі заходи привели до того, що всі співробітники німецьких окупаційних установ у Корнині визнали себе членами Організації українських націоналістів, правда не вказали якої саме - бандерівської чи мельниківської.

Варто зазначити, що саме в цей час Організація українських націоналістів під керівництвом Степана Бандери та її воєнний підрозділ УПА становили серйозну силу, яка протистояла як фашистській Німеччині, так і радянській імперії. Для їх компрометації органи НКВД намагалися всіх німецьких прислужників одночасно назвати і українськими буржуазними націоналістами та приписати їм воєнні злочини гітлерівців, у тому числі участь у масових розстрілах мирних жителів. Таким чином борцям за самостійність України радянська пропаганда приписувала неіснуючі за ними гріхи і намагалася дискредитувати

весь визвольний рух в очах населення та світової громадськості. Напевне, саме такий випадок стався з корнинськими поліцаями і співробітниками німецьких установ. Усі вони, навіть французи, як у випадку з В.Преваром, визнали себе українськими буржуазними націоналістами і дали покази, що пішли на співпрацю з німецькими окупантами за завданням ОУН.

Для тих, хто визнав себе українським націоналістом, було застосовано м'якшу міру покарання - незважаючи на явну співпрацю з німецьким окупаційним режимом, за що передбачався розстріл, їм було пред'явлено звинувачення в "пропаганді і агітації, яка полягає в заклик до повалення, підризу або послаблення радянської влади" (стаття 54-10) і "участь в організації, утвореній для підготування або вчинення одного із злочинів, передбачених у цьому розділі" (стаття 54- П). По цих статтях було передбачено значно меншу міру покарання: згідно зі статтею 54-10 - від розстрілу до трьох років ув'язнення, а у статті 54-11 записано норму, яка давала слідчим право дуже широкого вибору покарання - від розстрілу до шестимісячного ув'язнення.

13 квітня 1944 року воєнний трибунал Першої танкової армії засудив чотирьох співробітників німецьких окупаційних установ у Корнині, у тому числі і Валентина Превара до розстрілу за статтями 58-1 пункт "а", 58-10, 58-11 Кримінального кодексу РРФСР, а Володимира Медведчука - до 8 років ув'язнення і 4 років заслання за статтями 58-10 і 58-11 КК РРФСР.

Чому на території УРСР звинувачували і судили за Кримінальним кодексом РРФСР не досить ясно, можливо, у воєнний час таким тонкощам військові не надавали особливого значення, тим більше, що Перша танкова армія прибула в Україну з Росії. Але, оскільки стаття 58 Кримінального кодексу РРФСР відповідала статті 54 КК УРСР, то в деяких матеріалах пізніших часів згадується, що В.Н.Медведчук був засуджений саме за нею. Ця стаття має назву "Контрреволюційні злочини".

Суворе покарання В.Превара і В.Медведчука пояснюються не лише тодішньою специфікою радянського судочинства, а й тим, що масове застосування примусової праці мирних жителів через систему Arbeitamt визнане одним з найтяжчих злочинів гітлерівців. Між іншим, серед дванадцяти найбільших злочинців нацистської Німеччини, засуджених Нюрнберзьким воєнним трибуналом до смертної кари через повішення, був і Франц Заукель - генеральний уповноважений німецького рейху з використання робочої сили.

У серпні 2001 року, відповідаючи на запитання про його ставлення до ОУН-УПА, Віктор Медведчук у прямому ефірі львівського телебачення заявив, що вже третій рік працює над проектом закону про реабілітацію ОУН-УПА не без особистої зацікавленості, оскільки його батько був членом цієї організації. Дослівно він сказав так: "Це торкається і мене особисто, тому що мій батько, також учасник ОУН, у 1944 році був осуджений, репресований і реабілітований у 1991 році". Це твердження поширено в засобах масової інформації. Виникли запитання: невже доктор юридичних наук при численному штаті радників і помічників за цілих три роки не спромігся розробити і подати у Верховну Раду проект невеликого закону, в якому мав ще й особисту зацікавленість? Це перше. І друге. Закрадається сумнів: чому ж раніше про членство батька в ОУН ніколи не говорив? Але ще цікавішим є твердження В.Медведчука про реабілітацію в 1991 році його батька. Немало юристів висловлюють сумнів щодо правдивості слів, сказаних В.Медведчуком у Львові. І виходять вони із самого закону України "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні" від 17 квітня 1991 року, згідно із статтею 2 якого "реабілітації не підлягають особи, щодо яких у матеріалах кримінальних справ є сукупність доказів, які підтверджують обґрунтованість притягнення їх до відповідальності за: зраду Батьківщини, шпигунство... пособництво окупантам у період Великої Вітчизняної війни". У матеріалах кримінальної справи В.Н.Медведчука якраз ідеться про його пособництво німецьким окупантам. Тому на нього важко поширити положення статті 1 цього закону, яка проголошує "реабілітованими осіб, які з політичних мотивів були необґрунтовано засуджені судами або "піддані репресіям позасудовими органами". Крім цього, В.Превара, В.Медведчука судили не "трійки",

"двійки", "особливі наради" чи інші позасудові органи, а воєнний трибунал Першої танкової армії, тобто цілком законна судова установа. Реабілітувати Володимира Нестеровича Медведчука можна було лише в індивідуальному порядку за протестом прокурора і лише за рішенням суду та й то за однієї важливої умови - наявності достатніх доказів безпідставності притягнення його до карної відповідальності. Про такий суд поки що ніхто з широких верств громадськості нічого не чув.

За інформацією із джерел, які заслуговують на увагу, група львів'ян із числа науковців, журналістів і письменників, на замовлення керівників СДПУ(о), останнім часом посилено працює над героїчною сторінкою в діяльності батька Віктора Медведчука - Володимира Нестеровича. Дослідники вже кілька разів зустрічалися з Віктором Медведчуком та отримали від нього дуже важливі матеріали. За їхньою версією батько Володимир Нестерович Медведчук разом з Валентином Преваром пішли працювати в німецьку окупаційну установу Arbeitstamt у Корнині за завданням ОУН-УПА для того, щоб рятувати місцевих жителів від примусового вивезення до Німеччини. Може, й так, але виникають неув'язки. Володимир Медведчук співпрацював з німцями ще задовго до створення у жовтні 1942 року УПА. Та й самі львівські дослідники станом на кінець вересня 2001 року все ще не визначились, до якої ОУН належав Володимир Нестерович Медведчук - мельниківської чи бандерівської. Очевидно, з суто науковою метою у Корнин неодноразово протягом 2001 року виїжджали львівські експедиції. Їхні учасники розпитували старожилів, зустрічалися з працівниками влади, відвідували місцевий цвинтар. Мабуть, наслідком приїзду львів'ян стало те, що в Корнині почали говорити про похідні групи ОУН, про які тут раніше ніхто не чув, а ув'язнення Володимира Нестеровича Медведчука навіть пояснювати його боротьбою з радянською владою, хоча ніхто певно нічого сказати не може. Значно частіше можна почути іншу версію - про службу в німецькій поліції. Це безумовно помилка, але вона не випадкова - контора "Arbeitamt", в якій працював Володимир Медведчук, знаходилась під одним дахом із поліцією і мала одного начальника - німця Раймана, який прославився у цих краях численними жорстокостями і розстрілами українського та єврейського населення. У одному лиш, - сусідньому з Корнином, селі Липівка команда Раймана розстріляла майже 300 мирних жителів. Але відмінність між поліцаями та співробітниками установи, що забезпечувала постачання української робочої сили до німецького рейху, була - останні не носили зброї і не мали білої нарукавної пов'язки із написом "Polizei" (поліцай) та й у каральних акціях і розстрілах участі, як правило, не брали.

Покарання Володимир Нестерович Медведчук відбував у Херсонській тюрмі для туберкульозно хворих із 1944-го по 1952 рік - від дзвінка до дзвінка. Після відбуття покарання ув'язненням В.Н.Медведчука відправили на заслання в селище Почет Красноярського краю - це майже за 300 кілометрів на північний схід від Красноярська, у глухій сибірській глибинці, добратися до якої можна було лише річкою.

Влітку 1953 року на запрошення В.Н.Медведчука в Почет приїжджає двадцятивосьмирічна Фаїна Григорівна Гулько із сином Володимиром. Незабаром Фаїна і Володимир Медведчук зареєстрували шлюб; 7 серпня 1954 року у них народився син Віктор, а через два роки - Сергій. До речі, Віктор Медведчук називає у документах прізвище матері - "Гулько", однак воно, очевидно, не є її дівочим прізвищем, а лише прізвищем першого чоловіка.

Згідно з паспортними даними Фаїна Григорівна Гулько народилася 16 жовтня 1925 року в селі Борцагівка Погребищенського району Вінницької області. Проте у книзі реєстрацій народжень цього села така особа не зазначена ні в 1925, ні в 1924, ні у 1926 роках. Про національність матері В.Медведчук ніде не згадує, однак її ім'я Фаїна є явно не українським.

У селі Почет подружжя Медведчуків працювало на посадах службовців, зокрема батько постійно трудився бухгалтером. У цьому глухому сибірському селищі Віктор Медведчук пішов у перший клас. Яскравим спогадом цих років є той, коли 29 грудня 1961 року разом з однокласниками пішов у тайгу за ялинками і заблудився. У тайзі діти були три дні, і лише те,

що перед цим за дорученням батьків купили в магазині хліба, допомогло їм вижити.

У середині 60-х років сім'я Медведчуків залишає Сибір і переїжджає у Корнин Житомирської області. Тут Віктор Медведчук разом із братами Володимиром і Сергієм ходив до школи. Згодом батьки купують невеличкий дерев'яний будинок у селі Борова Фастівського району і переїжджають туди, хоча тривалий час живуть там без прописки. У цьому селищі було дві школи. Віктор Медведчук спочатку закінчив восьмирічну, яка була ближче від дому, а потім продовжив навчання у тутешній середній школі.

Односельці згадують старших Медведчуків як тихих і спокійних людей. Про Віктора говорять, що був комсомольським активістом - комсоргом. У ленінську комуністичну спілку молоді Віктор Медведчук вступив у 1968 році. Крім активної діяльності в комсомолі, Віктор Медведчук чимало часу приділяв роботі в загонах "юних дзержинців" - своєрідних помічників міліції. З 1970 року він вважався активістом комсомольського оперативного загону.

У 1971 році В.Медведчук закінчив Боровську середню школу і спробував вступити до Вищої школи міліції. Однак там його чекало чи не перше серйозне життєве випробування. Вже перед екзаменами молодого абітурієнта запросили до першого відділу і пояснили, що з такою родослівною, як у нього, йому не лише у Вищу школу міліції, але й у будь-який радянський вуз вступити буде важко. У першому відділі школи міліції Віктор Медведчук дуже багато дізнався, особливо про батька. Приголомшений і пригнічений Віктор прибув додому. Згодом його батько Володимир Нестерович писав листи в партійні і радянські органи, у яких скаржився, що у першому відділі синові Віктору розказали те, чого він сам ніколи не розказував. Батько просив не псувати життя сином через помилки його молодості, вину за які він спокутував.

Випадок у Вищій школі міліції став сильним психологічним ударом для сімнадцятирічного юнака. Віктор зрозумів: щоб добитися в житті місця під сонцем, потрібно докласти неабияких особистих зусиль, позитивні результати яких змогли б перекреслити негатив батькового минулого. Саме про це і вели мову із Віктором у першому відділі Вищої школи міліції.

Трудову діяльність Віктор Медведчук розпочав 22 листопада 1971 року, коли він влаштувався на посаду сортувальника 2-го класу цеху експедиції періодичних видань Київського призалізничного поштамту. На роботу у Київ доїжджав з Мотовилівки - сусідньої з селом Борова залізничної станції.

Як свідчить характеристика на Медведчука (Віктора) Володимировича, написана влітку 1972 року начальником Мотовилівського лінійного поста міліції молодшим лейтенантом міліції Чечком. він з початку 1972 року працював "позаштатним працівником міліції на станції Мотовилівка". У службові обов'язки В.Медведчука входив нагляд за громадським порядком на станції Мотовилівка і в приміських поїздах. За період з січня по серпень 1972 року, відзначено в характеристиці, Віктор Медведчук затримав і доставив у дитячу кімнату міліції вісім підлітків, а ще 14 осіб доставлено в міліцію за його допомогою.

Влітку 1972 року В.Медведчук подає документи для вступу на юридичний факультет Київського державного університету ім.Т.Шевченка. У ці часи на юридичні факультети університетів приймали лише тих, хто мав стаж виробничої діяльності. Він у Віктора був. Дехто вважає, що при вступі на юридичний факультет йому допоміг батько, який на цей час працював в університеті бухгалтером по зарплаті. Віктор Медведчук склав вступні екзамени, однак за конкурсом не пройшов. Кінець серпня - початок вересня 1972 року знову стали дуже тривожними для Віктора, але все минуло для нього благополучно. 12 вересня 1972 року наказом №445-у ректора Київського державного університету ім.Т.Шевченка, члена-кореспондента АН УРСР М.Білого В.Медведчука зарахували до складу студентів. Параграф 31 цього наказу стосувався персонально теперішнього віце-спікера парламенту: "Медведчука Віктора Володимировича зарахувати понад план студентом 1 курсу денного навчання юридичного факультету. Підстава: дозвіл МВССО УРСР".

Отже, для того, щоб Віктор Медведчук став студентом, потрібен був аж якийсь

спеціальний дозвіл Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР. Цілком зрозуміло, що цей загадковий дозвіл молодий сортувальник другого класу призалізничного поштамту аж ніяк самотужки не міг здобути.

Таким чином, найголовнішим фактором при вступі В.Медведчука³ в університет стали "дозвіл міністерства" і якась міфічна "рекомендація на навчання" - про це сам Віктор Володимирович пише у своїй скарзі на ім'я першого заступника міністра вищої і середньої спеціальної освіти Української РСР від 5 липня 1975 року. Хто саме дав таку рекомендацію, В.Медведчук не уточнює - він лише стверджує, що неодноразово нагороджувався грамотами комсомолу та "органів МВС". Однак з матеріалів кримінальної справи №15-100, порушеної у 1973 році проти групи осіб, у тому числі і В.Медведчука, випливає, що рекомендація, очевидно, була міліцейська.

"Обвинувачувані В.Медведчук та І.Яковенко, - писав 19 листопада 1974 року старший слідчий прокуратури м.Києва В.Мельник, - з перших днів вступу в члени ВЛКСМ виявили великий інтерес до громадської роботи. Багато працювали в загонах "Юних дзержинців",³ в комсомольських оперативних загонах ДНД⁴ м.Києва. Медведчук і Яковенко, крім цього, приділяли багато часу роботі громадського помічника міліції по лінії кримінального розшуку".

Треба думати, В.Мельник знав, що писав. До того ж ці слова підтверджуються власноручними письмовими свідченнями самого В.Медведчука про його нагородження грамотами комсомолу й органів МВС та надання рекомендації на Навчання в КДУ на юридичний факультет.

Чи не дивні справи? У 1971 році В.Медведчука навіть не допускають до вступних іспитів у Вищу школу міліції, а вже наступного року йому через міністерство персонально видають спеціальний дозвіл на зарахування "понад план студентом 1 курсу". За що? За які такі заслуги і перед ким?

Отже, в роки навчання у школі Віктор Медведчук був "юним дзержинцем" - добровільним помічником міліції, згодом став членом комсомольського оперзагону. А влаштувавшись сортувальником на призалізничному поштамті у Києві, він за сумісництвом продовжував співпрацювати з "органами МВС", навіть отримував нагороди, за що йому дали рекомендацію для навчання не по лінії поштового зв'язку, а чисто у правоохоронному напрямі.

Виникає цікаве запитання: чи знало тодішнє керівництво Київського призалізничного поштамту і колеги по роботі, що сортувальник В.Медведчук за сумісництвом ще й трудиться "помічником міліції по лінії кримінального розшуку"?

Якщо взяти до уваги те, що таких посад, як "громадський помічник міліції по лінії кримінального розшуку" і "позаштатний працівник міліції" жодним штатним розкладом не передбачено, і те, що ні в радянські часи, ні тепер подібні речі широко не афішуються, то напрошується висновок: таке співробітництво мусило носити прихований характер, тобто було таємним. А таких співробітників у народі називають "тайняками" або якимось по-іншому.

Цілком очевидно, що таємна співпраця з міліцією була досить продуктивною - інакше б рекомендації для навчання на юридичному факультеті та ще й столичного університету, до того ж особі, батько якої тодішньою радянською владою вважався тяжким державним злочинцем і був засуджений на тривале ув'язнення і заслання до Сибіру, просто так не дали б.

Якщо брати за великим рахунком, то жодна спецслужба світу не обходиться без таємних співробітників, але в жодній країні, серед жодного народу вони чомусь ніколи не

³ [3] Назва походить від прізвища першого керівника ЧК Фелікса Едмундовича Дзержинського.

⁴ [4] Добровільна народна дружина в радянські часи - своєрідні помічники міліції з охорони громадського порядку.

користувалися повагою.

Батько Віктора Медведчука помер 13 березня 1981-го, мати - 15 січня 1980 року. Обоє поховані в селі Борова Фастівського району Київської області. Але їх поховання відбулися у різних боках цвинтаря, хоча біля огороженої могили матері, яка померла першою, ще й тепер достатньо місця для кількох поховань. Ця обставина не узгоджується із загальноприйнятими українськими народними традиціями і є досить загадковою. На прямокутних надмогильних плитах Володимира Нестеровича і Фаїни Григорівни Медведчуків відсутні хрести та їх зображення.

Дружина Віктора Медведчука Наталія Георгіївна (дівооче прізвище Гаврилюк), 1952 року народження, працює адвокатом у колегії адвокатів Печерського району міста Києва. В автобіографічній довідці В.Медведчук наголошує, що вона українка, хоча національність батьків не вказує.

Згідно з паспортними даними Віктор Володимирович Медведчук - українець.

Донька Ірина, 1982 року народження, з 1995 року проживає і вчиться у Швейцарії, вільно володіє трьома мовами.

Старший брат по матері Володимир Гулько в радянські часи працював офіціантом в одному із столичних ресторанів, проживав по вул. Тампере у Києві.

Молодший брат Сергій Володимирович Медведчук очолює Державну податкову адміністрацію у Львівській області - цю посаду він обійняв після того, як брат Віктор став заступником голови Верховної Ради України. Сергій Медведчук - член Аграрної партії України, однак ця обставина аж ніяк не перешкоджає йому розбудовувати СДПУ(о) - у Львівській області податківці майже поголовне вступили у цю структуру. Львівська преса навіть писала про практику примусового залучення керівників підприємств, барів, ресторанів до членства в СДПУ(о) саме працівниками ДПА.

Релігійну приналежність Віктор Медведчук ніде не вказує. На запитання журналіста: "Що для Вас Бог?" - відповів: "То складне запитання для мене... себе називаю віруючим-початківцем". Це було сказано у січні 2001 року.⁵

Кримінальний доброволець

Я себе вважаю людиною порядною і добросовісною.

Віктор Медведчук⁶

Безперечно, що тривалий досвід співпраці з правоохоронцями та незбориме прагнення до кар'єри сприяли тому, що Віктор Медведчук під час навчання на другому курсі юридичного факультету Київського держуніверситету став командиром комсомольського оперативного загону добровільної народної дружини Ленінського райкому комсомолу столиці.

На цій службі з Віктором Володимировичем трапилася вкрай негарна кримінальна історія, яку він старанно (вже протягом п'яти років своєї політичної діяльності) обходить мовчанкою. І хоча ця історія сталася тоді, коли В.Медведчуку було неповних двадцять років, вона мала місце в його біографії, а тому й повинна стати доступною і відомою широкому загалу.

Як свідчать матеріали кримінальної справи №15-100, яку вела прокуратура міста Києва, 8 листопада 1973 року о 18 годині 50 хвилин (під час відзначення чергової річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції) Віктор Володимирович Медведчук -командир ДНД Ленінського райкому ЛКСМУ столиці - разом з Ігорем Дмитровичем Яковенком - комісаром загону ДНД юридичного факультету університету та їхнім колегою Сергієм

⁵ [5] Медведчук про Медведчука // Політика і культура. - 2001. - №1. - С.20.

⁶ [6] Факты. - 2000. - 28 квітня. - с.4.

Володимировичем Авраменком проходили по Хрещатику. Йдучи повз телефон-автомат, В.Медведчук із товаришами почули лайку з вуст двох молодих хлопців. Це були неповнолітні Єфремов і Кричак. За свідченнями В.Медведчука і його приятелів, дружинники підійшли до юнаків, представилися і запропонували пройти у штаб ДНД, який знаходився на другому поверсі будинку №23 по вулиці Хрещатик. Однак Єфремов втік, а Кричака затримали і повели в парадний під'їзд. Підходячи до будинку, А.Кричак вказав на відсутність відповідної таблички і відмовився входити в темний під'їзд. Далі прочитуємо матеріали кримінальної справи:

"З показів Кричака видно, що Медведчук, Яковенко і Авраменко, втягнувши його в парадний, почали його бити руками і ногами. Він знаходився в правому кутку коло дверей, правою частиною тіла до стіни, закривши руками обличчя. Удари йому приходилися в ліву незахищену частину тіла. Потім йому було завдано два удари по голові, від чого він впав. В подальшому, як показав Кричак, Медведчук витягнув з кишені пістолет і, погрожуючи ним, вимагав піднятися, з голови на обличчя текла кров. Він також показав, що його били ще раз, коли він намагався втекти".

Свідком побиття Андрія Кричака стала не встановлена слідством жінка, яка покликала на допомогу двох військовослужбовців Плахотіна і Косолапова. Коли останні зайшли в парадне, то побачили, що Медведчук, Яковенко та Авраменко вели Кричака і він був весь у крові. У зв'язку з цим викликали карету швидкої допомоги, яка доставила А.Кричака в лікарню № 14, де йому надали медичну допомогу.

"В наступні дні, - зазначено в матеріалах кримінальної справи, - Кричак через хворобливий стан знаходився вдома, в школу не ходив, а 15 листопада 1973 року при судово-медичному обстеженні у нього, крім рани на голові, було встановлено- перелом сьомого ребра зліва".

Зовсім інші покази давали обвинувачувані. У справі зазначено:

"Допитувані на всьому протязі слідства обвинувачувані Медведчук, Яковенко і Авраменко заперечували факт побиття Кричака і показали, що Кричак намагався вирватися, впирався, не хотів йти, на вулиці намагався вдарити Медведчука, а в парадному вдарив у груди Яковенка, голову розбив в момент, коли втікав, і, спіткнувшись на сходах, вдарився до поштових скриньок, ребро міг зломати при ударі до перил сходового маршу і падінні на його східці.

Їх покази спростовуються комісійною судово-медичною експертизою, проведеною республіканським бюро судово-медичних експертиз Міністерства охорони здоров'я УРСР у складі головного судово-медичного експерта МОЗ УРСР, Заслуженого лікаря УРСР, доцента Грищенка О.А., професора Левенця В.Н., судово-медичних експертів цього бюро Свид К.С. і Кузьміної Є.І.

По заключенню даної експертизи ці пошкодження утворилися від дії тупих предметів з обмеженою поверхнею.

Забійна рана м'яких тканин потиличної частини голові могла утворитися від удару будь-якої частини гумового муляжа пістолета, три зразки яких були надані експертизі.

Перелом ребра, як вказують експерти, міг стати наслідком удару взутої ноги.

Комісійна експертиза повністю виключила можливість утворення встановлених у Кричака тілесних ушкоджень при обставинах, на які вказують обвинувачувані Медведчук, Яковенко, Авраменко, а саме: утворення перелому ребра від удару до перил і сходового маршу, а забійної рани голови - при падінні і ударі до поштових скриньок".

Таким чином, дані експертизи неспростовно свідчать, що Медведчук, Яковенко та Авраменко давали слідству і суду неправдиві покази. Між іншим, свідок Косолапов у залі суду ствердив, що спочатку "трійця" пояснила наявність крові на потерпілому Кричаку тим, що він "на вулиці зачепився за плотик і вдарився головою до бордюрного каменя". Однак закривавлений парадний під'їзд та сходовий марш, а також свідчення мешканців будинку №23 по вулиці Хрещатик незаперечно спростовували брехню -пригода відбулася не на вулиці, а в будинку, і це була жорстока кривава розправа.

Через те Медведчук та його спілčníки придумали нову брехню про сходи і поштові скриньки, яку у свою чергу спростувала судмедекспертиза.

Отже, Медведчук та його поплічники не визнали вини - навпаки, за допомогою неправдивих свідчень вони намагалися ввести слідство і суд в оману.

Більше того, на свідків під час суду чинився тиск і залякування з боку невідомих осіб. Так свідок військовослужбовець Косолапов заявив, "що під час суду члени оперативного загону погрожували йому розправою, якщо він не дасть таких показів, як обвинувачені".

Однак Косолапов дав такі покази у суді, як було насправді, і заявив, що міняти їх не буде. На протипагу йому свідок Плахотін у залі суду змінив покази і свідчив на користь обвинувачених, але судове розслідування з'ясувало, що він говорив неправду. Слідство і суд встановили, що неповнолітнього Андрія Кричака й гумовим муляжем пістолета жорстоко бив саме Віктор Медведчук.

"Всією сукупністю зібраних по справі доказів, - зазначається ї в представленні прокуратури міста Києва від 4 червня 1975 уроку, - Медведчук і Яковенко викриті у тому, що вони, члени ВЛКСМ, керівники комсомольських оперативних загонів ДНД, студенти юридичного факультету, а в майбутньому працівники у органів правосуддя, вчинили самочинну розправу над неповнолітнім Кричаком, побили його, причинили йому тілесні й пошкодження, а, здійснивши тяжкий злочин, не пішли на шлях визнання своєї вини і чистосердечного розкаяння, а навпаки - усіляко намагалися уникнути відповідальності".

Але цей випадок із кримінальними добровольцями був далеко не єдиним. Розслідування виявило і багато інших диких у правовому відношенні речей.

"Так в штабі по вул.Хрещатик, 23, - зазначав старший слідчий В.Мельник, - били неповнолітніх, влаштовували особисті обшуки без належного оформлення протоколу, в роботі з неповнолітніми був відсутній такт і культура, виявлено слабе розуміння членами комсомольських оперативних загонів своїх прав та обов'язків".

Слідство прийшло до висновку:

"Як видно, керівництво загonom було доручено не перевіреним особам, з низькими моральними якостями, якими є Медведчук і Яковенко".

25 квітня 1974 року вироком народного суду Ленінського району міста Києва під головуванням судді Крученюк підсудні В.В.Медведчук, І.Д.Яковенко і С.В.Авраменко були засуджені за статтею 102 Кримінального кодексу Української РСР до 2 років позбавлення волі кожен за те, що вони 8 листопада 1973 року побили неповнолітнього Андрія Маратовича Кричака, заподіявши йому тілесні ушкодження, які відносяться до категорії середньої тяжкості.

Всі обвинувачені були взяті під варту прямо в залі суду.

Під час судового процесу (і це зафіксовано в його матеріалах) свідок Г.Телешов, студент юридичного факультету, давав фальшиві свідчення з метою виправдання незаконних дій В.Медведчука та І.Яковенка, а хтось шляхом погроз фізичної розправи та залякуванням чинив тиск на свідків, щоб вони змінили свої покази і свідчили на користь обвинувачених. Тим самим "хтось" прагнув не допустити справедливого рішення суду. Після суду цей "хтось" розвинув енергійну діяльність з метою визволення злочинців із в'язниці.

Серед тих, хто мав особливу особисту зацікавленість у визволенні злочинців, був доцент київської Вищої школи міліції Дмитро Тихонович Яковенко - батько одного із підсудних Ігоря Яковенка. Очевидно, що саме завдяки його батьківській турботі і службовим зв'язкам у правоохоронних органах він зумів добитися перегляду судової справи сина, а заодно і його подільників у злочині В.В.Медведчука і С.В.Авраменка.

6 червня 1974 року постановою судової колегії з кримінальних справ Київського міського суду під головуванням судді Сапронова вирок Ленінського народного суду було скасовано, справу повернуто на додаткове розслідування.

Судова колегія вказала на необхідність встановлення того, чи був Андрій Кричак 8 листопада 1973 року в нетверезому стані, чи перебували В.Медведчук та І.Яковенко в цей день при виконанні своїх обов'язків як керівники оперзагонів та доручив повторному

слідству додатково зібрати матеріали, які характеризують особи потерпілого та обвинувачених.

25 липня 1974 року справу прийнято у нове провадження. Встановити стан Кричака за 8 листопада 1973 року не вдалося, однак слідство виявило цілий ряд позитивних характеристик В.Медведчука і його спільників І.Яковенка та С.Авраменка - всі вони зразкові комсомольці. Вони зі шкільних років "працювали в загонах "юних дзержинців", в комсомольських оперативних загонах ДНД в м.Києві. Медведчук і Яковенко, крім того, приділяли багато часу роботі громадських помічників міліції по лінії кримінального розшуку. За проведення роботи в цьому напрямку Медведчук, Яковенко і Авраменко були нагороджені неодноразово грамотами, цінними подарунками".

Крім цього, було встановлено, що В.Медведчук, І.Яковенко і С.Авраменко 8 листопада 1973 року, тобто в день жорстокого побиття ними шістнадцятирічного Андрія Кричака, виконували свої посадові обов'язки командира, комісара і члена комсомольських оперативних загонів Добровільних народних дружин, які, згідно із статутом, є підрозділами міліції, а тому всі троє були на цей час посадовими особами - представниками влади. Тому, статтю 102 (Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження), за якою їх було засуджено, перекваліфікували в статтю 166 ч.ІІ (Перевищення влади або службових повноважень), за якою передбачено значно менше покарання.

"Виходячи із нововиявлених обставин і позитивних характеристик обвинувачених, зважаючи на їх активну участь в роботі по попередженню правопорушень і злочинів, те, що кожен з них знаходився 66 днів під вартою, що в даний час вони не являють собою суспільної небезпеки, а Медведчук і Яковенко виключені із членів комсомольських оперативних загонів ДНД, притягнення Медведчука, Яковенка і Авраменка до кримінальної відповідальності по викладених мотивах недоцільне".

Керуючись статтею 7 Кримінально-процесуального кодексу УРСР, старший слідчий прокуратури міста Києва В.Мельник 19 листопада 1974 року постановив:

"1. Кримінальну справу №15-100 проти Медведчука Віктора Володимировича, Яковенка Ігоря Дмитровича, Авраменка Сергія Володимировича на основі ст. 7 КПК УРСР припинити.

2. Внести представлення по місцю навчання Медведчука і Яковенка, по місці роботи Авраменка про вжиття до них заходів громадського впливу.

3. Дану постанову оголосити обвинувачуваним, потерпілому, законним представникам потерпілого".

Звертає на себе увагу таке. В ході повторного розслідування кримінальної справи №15-100 початкові побої А.Кричака із середньої тяжкості було перекваліфіковано на "легкі тілесні пошкодження з короткочасним розладом здоров'я". Це перше. І друге: звинувачення, передбачені статтею 102 Кримінального кодексу (Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження), за якою 25 квітня 1974 року засудили В.Медведчука і його приятелів, перекваліфікували на статтю 166, ч.2 (Перевищення службових повноважень), що, звичайно ж, полегшило долю Віктора Володимировича.

І хоча, відсидівши 66 днів, Віктор Медведчук вийшов на волю, перед ним постало немало нових проблем. Він просидів в ув'язненні з 25 квітня по 3 липня 1974 року. На цей час якраз припала літня сесія в університеті. Зрозуміло, що В.Медведчук її не склав, хоча він і рахувався студентом другого курсу.

У червні 1975 року його спіткала нова неприємність. Після завершення повторного розслідування справи побиття неповнолітнього А.Кричака прокуратура скерувала в університет "Подання на студентів юридичного факультету, членів ВЛКСМ Медведчука Віктора Володимировича і Яковенка Ігоря Дмитровича", в якому детально виклала суть здійсненого ними злочину.

13 червня 1975 р. виконуюча обов'язки декана юридичного факультету, доцент Д.Боброва подала ректорові університету М.У.Білому подання, в якому було констатовано: "Прошу відрахувати т.т. Медведчука В.В. і Яковенка І.Д. із складу студентів університету за

скоєння злочину". Останні два слова були закреслені, і над ними ручкою дописано "за грубі порушення статуту комсомольських оперативних загонів Добровільних народних дружин". Саме з останнім формулюванням 24 червня 1975 року наказом №309уч. ректора Київського держуніверситету ім. Т.Шевченка було відраховано з числа студентів III курсу денного навчання юридичного факультету В.Медведчука та І.Яковенка.

5 липня 1975 року В.Медведчук і І.Яковенко пишуть скаргу першому заступникові міністра вищої і середньої спеціальної освіти Української РСР т. Черниченку, в якій просять відновити їх в числі студентів юридичного факультету КДУ. При цьому вони посилаються на "Основи дисциплінарної відповідальності в СРСР", згідно з якими ніхто не може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності (а виключення з числа студентів, на їхню думку, саме є таким. - Д.Ч.) через рік після проступку і 6 місяців після припинення кримінальної справи. З часу проступку (8 листопада 1973 року) до виключення з числа студентів минув рік і 7 місяців, а з часу припинення кримінальної справи - 8 місяців. Крім цього, скаржники писали, що за багаторічну роботу вони "неодноразово нагороджувалися грамотами РК ЛКСМУ, МК ЛКСМУ, органів МВС, були рекомендовані на Навчання в КДУ на юридичний факультет".

Справою поновлення І.Яковенка та В.Медведчука в числі студентів зайнялися республіканське і союзне міністерства вищої і середньої спеціальної освіти, прокуратура Української РСР і Генеральна прокуратура СРСР - установи, в які вони зверталися з численними скаргами і клопотаннями.

У Москву неодноразово їздили доцент Київської вищої школи міліції Д.Т.Яковенко у супроводі групи студентів-юристів Київського держуніверситету, серед яких особливою активністю відзначалася Марина Лебедева, яка організувала письмові скарги студентів на захист В.Медведчука та І.Яковенка у різні установи. І як наслідок - Київський університет бомбардували листами з прокуратур і міністерств з клопотаннями про поновлення в числі студентів В.Медведчука та І.Яковенка.

Однак досить непоступливу позицію зайняли декан юридичного факультету професор П.С.Матишевський і ректор університету, член-кореспондент Академії наук УРСР М.У.Білий, які вважали, що скоєння тяжкого злочину несумісне із званням студента юридичного факультету.

Вся історія завершилася 20 травня 1976 року, коли наказом ректора Київського держуніверситету №254 В.Медведчука та І.Яковенка таки було поновлено "у складі студентів III курсу денного навчання юридичного факультету з 28 червня 1976 року". А підставою послужило розпорядження міністра вищої і середньої спеціальної освіти СРСР В.Єлютіна від 17.04.76. Наш герой знову став студентом.

У багатьох опублікованих біографічних даних В.В.Медведчука, вказані дати його навчання в Київському держуніверситеті - 1972-1978. Отже, 6 років при необхідних на стаціонарі п'яти. Різниця в часі пояснюється виключенням за скоєний злочин.

У Києві ще й тепер проживає немало учасників і свідків судового процесу над В.Медведчуком, В.Авраменком та І.Яковенком. Ці люди добре пам'ятають його перебіг і наслідки; вони дивуються, що досі цей суд є маловідомий широкій громадськості з огляду на вагоме суспільне становище, яке займає тепер Віктор Медведчук.

Звертає на себе увагу той факт, що кримінальну справу стосовно ознайомився із матеріалами справи та вироком воєнного трибуналу. Фронтовик був приголомшений, але вирішив, що син за батька відповідати не може. Через деякий час В.Лебедев отримав нову двокімнатну квартиру на Оболоні, в яку переїхало молоде подружжя.

Під час переддипломної практики, яку Віктор Медведчук проходив у Київській міській прокуратурі в старшого прокурора С.Б.Роговської, він відпросився для дуже важливої для нього поїздки на Далекий Схід провідником пасажирського вагона. Офіційна версія В.Медведчука - підзаробити трохи грошей. Вже минуло двадцять два роки, але Софія Борисівна не може згадати про свого практиканта добрим словом: "Мене починає трусити, коли я його бачу по телевізору", - говорить вона.

Після закінчення у 1978 році навчання у держуніверситеті В.Медведчука направили на роботу адвокатом Київської міської колегії адвокатів. Таке направлення стало несподіванкою для багатьох, особливо для бувалого і знаного адвоката В.Лебедева. Він ніяк не міг збагнути, яким чином особа, що відбула судове покарання і батько якої тодішньою владою вважався тяжким державним злочинцем, могла отримати направлення в столичну адвокатуру при тому, що туди висококваліфікованим фахівцям майже неможливо було влаштуватися. "Уму неспостигимо!", - робить висновок В.П.Лебедев. "Фантастика", - додамо і ми. Однак тоді в душі В.Лебедев був радий успіхам зятя.

У 1981 році сталася подія, яка різко змінила життя Віктора Медведчука і Марини Лебедевої-Медведчук. Одного разу Віктор заявив, що їде у тривале відрядження, а виявилось, що насправді він подався із супутницею на два тижні у Сочі. Подружжя невірність була викрита. Виник сімейний скандал.

Конфлікт вирішив сам Віктор Медведчук. Він заявив, що кохає Наталію Гаврилук і без неї вже не уявляє свого життя, тому залишає Марину. Майнових претензій В.Медведчук не висловив, на частину квартири претендувати не став, мовляв, житлова проблема його тепер не хвилює.

Розлучившись з Мариною Лебедевою, Віктор Медведчук одружився із старшою за нього на два роки Наталією - дочкою Георгія Гаврилюка, який тоді працював прокурором у прокуратурі Української РСР. Виникла нова радянська сім'я. Віктор Медведчук перейшов жити у помешкання нового тестя.

Незабаром після того, як Віктор Медведчук освоївся на новій для себе роботі, він потрапив у спеціальну групу дуже довірених адвокатів, яким органи МВС і КДБ доручали вести важливі для них справи. Серед особливо резонансних, у яких В.Медведчук брав участь як адвокат, були судові процеси над літераторами-дисидентами Юрієм Литвином, Василем Стусом, директором Чорнобильської АЕС Віктором Брюхановим.

Адвокат Василя Стуса

Коли злочинцями стають літератори - це дуже небезпечно для суспільства.

Василь Стус ⁷

Суспільство має знати своїх героїв і своїх відступників.

Євген Сверстюк ⁸

Нехай демократія має совість і вибирає між Стусом і Медведчуком.

Мойсей Фішбейн ⁹

Від 1978 року Віктор Медведчук працював адвокатом Київської міської колегії адвокатів.

У своїх передвиборчих агітках Медведчук неодноразово пише, що протягом 1978-1989 років він займався "правозахисною діяльністю". Такий термін у необізнаних може викликати асоціацію із правозахисниками Української гельсинської групи та іншими відомими борцями за права людини і незалежність України Л.Лук'яненком, М.Горинем, В.Чорноволом, С.Хмарою, Є.Сверстюком, В.Стусом та іншими. Однак це може здатися лише на перший погляд - до такої діяльності і до таких особистостей Віктор Медведчук не має жодного стосунку, окрім хіба що Юрія Литвина і Василя Стуса.

⁷ [7] Цитується за: Вадим Рибчак-Дунаєвський. "Дух, що тіло рве..." // Літературна Україна. - 2001. - 26 липня.

⁸ [8] Сверстюк Євген. Одвічний сценарій // Українське слово. - 2000. - 26 травня.

⁹ [9] Мойсей Фішбейн, поет і прозаїк, лауреат премії імені Василя Стуса. Цитується за виданням: "Наша віра". - 2000. - №9.

Василя Стуса справедливо називають найбільшим духовним поетом України ХХ століття. Він обрав собі дорогу добра, честі і справедливості. Він був абсолютно безкомпромісний, через те зазнавав постійних переслідувань з боку радянського режиму. Вперше поета засуджено у 1972 році на 8 років ув'язнення. Нетривале перебування на волі завершилося новим арештом і судом. Саме на другому суді зійшлися шляхи Василя Стуса і Віктора Медведчука.

Арештували В.Стуса 14 травня 1980 року за звинуваченням у проведенні антирадянської агітації і пропаганди. Ці "злочини" полягали у написанні віршів та листів до академіка Андрія Сахарова, Левка Лук'яненка, генерала Петра Григоренка, до київських друзів, а також заяви в прокуратуру з приводу репресій проти українського правозахисника Миколи Горбала.

На попередньому слідстві Василь Стус відмовився давати будь-які покази.

29 вересня Київський міський суд під головуванням П.І.Фещенка розпочав розгляд справи члена Української гельсинської групи Василя Стуса. Обвинувачем виступав прокурор Аржанов. Суд проходив за зачиненими дверима. Звичайно, що суспільна атмосфера у ці часи була страшною. Недаремно ж президент США Рональд Рейган назвав тодішній Радянський Союз "імперією зла". На цьому процесі багато хто засвітився й увійшов в історію, адже судили генія і героя, поета, який став символом незламного духу і непідкупної совісті, Василя Стуса. Серед них - молодий адвокат Київської колегії адвокатів Віктор Медведчук, який вже мав досвід участі у політичних процесах - до цього він захищав Юрія Литвина.

Незайвим буде нагадати, що у радянські часи слідство проти творчої інтелігенції, звинувачуваної у підривної антирадянській діяльності, вело винятково КДБ. Під контролем цієї горезвісної структури проходило і слідство, і судові процеси, які, як правило, були закритими. Самостійний вибір підсудним захисника був ніби нормою, але допуск до політичних справ мали адвокати з числа надійних і перевірених.

Відомий письменник, правозахисник, громадський діяч і друг Василя Стуса Євген Сверстюк згадує: "Коли Стус зустрівся з призначеним йому адвокатом, то відразу відчув, що Медведчук є людиною комсомольського агресивного типу, що він його не захищає, не хоче його розуміти і, власне, не цікавиться його справою. І Василь Стус відмовився від цього адвоката".¹⁰ Про це свідчить і дружина Василя Стуса Валентина. Але адвокат не відмовився від дорученого йому підопічного - нехтуючи професійною етикою і честю, Віктор Медведчук взявся "захищати" поета, незважаючи на висловлену недовіру, справедливі протести і рішучі заперечення.

Як свідчить "Хроника текущих событий", відомий правозахисний журнал, що видавався "Самвидавком" у Москві, "адвокат (В.Медведчук. - Д.Ч.) в своїй промові сказав, що всі злочини Стуса заслуговують покарання, але він просить звернути увагу на те, що Стус, працюючи в 1979-1980 рр. на підприємствах Києва, виконував норму, крім цього, він переніс тяжку операцію шлунка".

Впадає у вічі фраза захисника "Всі злочини Стуса заслуговують покарання". Тим самим адвокат не захищає, а навпаки - наперед звинувачує свого підзахисного; тобто він фактично виступає у ролі помічника прокурора. Хіба це припустиме для адвоката? Адже адвокат на те і є, щоб захищати навіть найостаннішого злочинця. А які ж злочини, що заслуговують, за словами В.Медведчука, "покарання", скоїв Василь Стус? Творив щирі і правдиві вірші, якими тепер пишається Україна, писав листи до академіка Андрія Сахарова - видатного вченого і правозахисника, совісті російського народу; Петра Григоренка - такої ж видатної постаті в усьому правозахисному русі радянських часів; став на захист несправедливо переслідуваного письменника Миколи Горбала, якого вже в 1994 році було обрано народним депутатом України. Чи читав ці вірші і листи у 1980 році адвокат В.Медведчук? Якщо читав (адже не міг не читати матеріалів справи), то чому не став на захист поета, яким гордився б

¹⁰ [10] Сверстюк Євген. Одвічний сценарій // Українське слово. - 2000. - 26 травня.

будь-який народ? До речі, у 1985 році міжнародні авторитети, зокрема Генріх Бель, висунули кандидатуру Василя Стуса на здобуття Нобелівської премії в галузі літератури, однак смерть поета перешкодила цьому - Нобелівський комітет нагороджує лише живих. Що злочинного юрист В.Медведчук побачив у листах Василя Стуса до А.Сахарова, Л.Лук'яненка, П.Григоренка? Який злочин В.Медведчук вгледів у листі в прокуратуру з вимогою притягнути до відповідальності осіб, винних у незаконному переслідуванні письменника Миколи Горбала? І після цього всього можна твердити, що В.Медведчук займався правозахисною діяльністю? Фраза захисника про те, що В.Стус "виконував норму", виглядає як насмішка. Гордість України, замість того, щоб творити і примножувати її славу, змусили "виконувати норми" на одній із взуттєвих фабрик Києва, і то, на думку адвоката В.Медведчука, заслуговує на увагу суду! А чи не виглядає це на відвертий цинізм і глум над поетом?

На тлі явно не захисної функції В.Медведчука різочим контрастом виступають свідчення у справі Михайлини Коцюбинської і Світлани Кириченко - обидві мужньо стали на захист поета. Особливо громадянською і мужньою проявила себе С.Кириченко. На початку допиту вона звернулась до суду: "Прошу суд запитати у Василя Стуса, чи визнає він цей судовий процес законним?" На що Василь відповів: "Не визнаю!" - "У такому випадку і я відмовляюся брати участь у цьому процесі".

У відповідь на вимоги прокурора притягнути до кримінальної відповідальності за відмову від надання свідчень і на аналогічні погрози судді Світлана Кириченко відповіла: "Я буду давати покази на тому суді, де Василь Стус буде звинувачувати, а не сидіти на лаві підсудних".

Дві жінки у неправедному суді захищали не лише Василя Стуса - вони рятували честь України. Віктор Медведчук навіть не пробував цього робити - у нього були зовсім інші думки і завдання.

І ще один дуже цікавий штрих, який характеризує В.Медведчука з погляду моралі і професійної відповідальності. Як свідчить згадувана вище "Хроника текущих событий", пізно ввечері 30 вересня 1980 року Михайлина Коцюбинська, Світлана Кириченко і Валерія Андрієвська отримали повістки про виклик на 1 жовтня до суду в якості свідків. Жінки одразу ж зв'язалися з дружиною Василя Стуса Валентиною Попелюх, від якої дізналися, що їй нічого не відомо про суд. Отже, вже два дні (29 і 30 вересня) йшов суд, а адвокат В.Медведчук навіть не поінформував родичів, у тому числі дружину поета про це! Ось вам приклад честі, моралі і відповідальності. Про елементарну професійність, а тим більше про патріотизм краще не згадувати.

На судовому засіданні Василь Стус зробив заяву, що до нього застосовують фізичні тортури. Хоч як дивно, але ця заява не викликала жодної реакції у "правозахисника" В.Медведчука. Зате великий інтерес адвокат проявив до політичної характеристики В.Стусата його ставлення до націоналізму, про що він розпитував свідка Михайлину Коцюбинську.

Але і це ще не все. Василь Стус категорично відмовився співпрацювати із слідством і давати будь-які покази. Незважаючи на фізичні тортури, він не змінив своєї позиції і заявив, що виступить у суді лише із заключним словом. Про це знали всі, у тому числі й адвокат В.Медведчук.

1 жовтня після заслухання свідків із двогодинною промовою виступив прокурор Аржанов. Його змінив адвокат В.Медведчук, який в унісон прокурору повторив, що "всі злочини Стуса заслуговують покарання". Після цього судове засідання було перерване. Наступного дня (2 жовтня) засідання почалося відразу із зачитування вироку. Таким чином, Василя Стуса було незаконно позбавлено права на останнє слово. Незважаючи на протести В.Стуса, їх не підтримав адвокат В.Медведчук, що може свідчити про змову проти поета у стінах радянського суду.

Суд засудив В.Стуса до максимального покарання - 10 років таборів особливого режиму і 5 років вислання.

Закінчивши читати вирок, суддя без всякої паузи заявив: "Суд закінчений".

"Кати! Ви мені і останнього слова не дали сказати!" - вигукнув Василь Стус і процитував М.Лермонтова: "И вы не смаете всей вашей черной кровью поэта праведную кровь!" Не думаю, що він мав на увазі лише прокурора.

Як згадували друзі, Василь Стус виглядав дуже змучено, на лиці ні кровинки, блідий. На побаченні після суду сказав дружині, що такого терміну він не витримає. Тоді поетові було 42 роки.

4 вересня 1985 року в тюремному карцері табору особливого режиму ВС-389/36 села Кучино Чусовського району Пермської області радянських таборів для політв'язнів перестало битися серце великого сина України Василя Стуса.

Кати, які відправили поета на загибель, ніколи не зможуть змити із себе довічної ганьби і презирства за це нечуване злодіяння.

Як вважає відомий правозахисник, письменник, народний депутат України тринадцятого скликання Микола Горбаль, завданням адвоката на судовому процесі над Василем Стусом "було сприяти розправі, з чим він, я вважаю, блискуче впорався".¹¹

Таким чином, ми бачимо, що Віктор Володимирович Медведчук відіграв ганебну роль у судовій розправі над великим українським поетом ХХ століття Василем Стусом. Будучи адвокатом, він не захищав свого підзахисного, так як це мала б робити професійна, відповідальна і чесна людина. Через те міра покарання поету навіть задля видимості не була пом'якшена - В.Стус отримав максимально можливий термін. У цьому, безумовно, є заслуга й "правозахисника" В.Медведчука.

Судовий процес над Василем Стусом був далеко не випадковий у службовій кар'єрі В.Медведчука. Він "успішно" виступав у якості адвоката іншого політв'язня радянських часів Юрія Литвина, і той теж отримав від "правосуддя" найбільший термін покарання за антирадянську діяльність, яка полягала у писанні правдивих статей. І теж, як і В.Стус, загинув у цьому ж таборі ВС-389/36.

Випадки із Василем Стусом і Юрієм Литвином незаперечно свідчать про те, що в часи своєї молодості Віктор Медведчук користувався великою довірою КДБ і мав допуск до політичних процесів по переслідуванню інакодумців або, як їх тоді називали, дисидентів. Будучи приставленим адвокатом до підсудних за тоді надуманими, а тепер смішними звинуваченнями, він навіть не намагався встановити справедливість або хоча б зменшити міру покарання своєму підзахисному. Тобто В.Медведчук виконував те, що йому доручили.

Нагадаю, що тоді не всі мовчки споглядали тодішнє радянське беззаконня, на боці якого стояли горе-прокурори, не кращі за них судді й адвокати. У згаданому номері 58 "Хроніки текущих событий" наводиться лист Андрія Сахарова від 19 жовтня 1980 року на захист Василя Стуса. Це справді лист великого гуманіста, який викривав юридичну недолугість звинувачень, тобто А.Сахаров робив те, що мав би робити адвокат. Ось цей лист:

"В защиту Василия Стуса.

1980 год ознаменовался в нашей стране многими несправедливыми приговорами и преследованиями правозащитников. Но даже на этом трагическом фоне приговор украинскому поэту Василию Стусу выделяется своей бесчеловечностью.

...Юридическая машина сработала по своим нечеловеческим законам и обрекла человека еще на 15 лет страданий.

Так жизнь человека ломается без остатка - как расплата за элементарную порядочность и нонконформизм, за верность своим убеждениям, своему "я". Приговор Стусу - позор советской репрессивной системы.

Я призываю коллег Василя Стуса - поэтов и писателей во всем мире, своих коллег-ученых, "Международную амнистию", всех, кому дороги человеческое достоинство и справедливость, выступить в защиту Стуса. Особо я обращаюсь к участникам мадридского

¹¹ [11] Информбюлетень. - Кременчук. - 2000. - 4.37. - с.5.

совещания... Приговор Стусу должен быть отменен, как и приговоры всем участникам ненасильственного правозащитного движения".¹²

Чи не вперше увагу до ролі Віктора Медведчука у долі Василя Стуса привернув відомий письменник і громадський діяч, колишній політв'язень радянських таборів Євген Сверстюк. Безумовно, що однією із причин оприлюднення фактів з темного минулого В.Медведчука було намагання останнього обійняти найвищу посаду в нашій державі. Але не тільки...

Прихильники В.Медведчука схильні розцінювати розвінчування свого протеже, як зведення поррахунків. Подібну думку висловив і сам Віктор Володимирович та наголосив, що це події двадцятирічної давності. Але хіба можна застосовувати строк давності до загибелі видатної людини? Адже судилище над Василем Стусом, у якому активну участь взяв адвокат В.Медведчук, було визначальним у трагічній долі поета. Невже це можна забути і простити? Щодо звинувачень у зведенні з В.Медведчуком поррахунків, то Євген Сверстюк заявив: "Хіба може йти мова про якийсь зведення рахунків? Суспільство має знати всі ці речі і на них вчитися. Я б міг зрозуміти, якби людина, яка вчинила те, що вчинив Віктор Медведчук, влаштувалася десь сторожем і намагалася втекти від світу зі своїм тяжким минулим. Це інша справа. Але коли ця людина - права рука президента, коли вона претендує на пост президента України, то це означає, що така людина проповідує логіку і мораль антистусівську, вона хоче утвердитися такою, якою вона була і є. І тому треба, щоб люди знали всю правду. Суспільство має знати своїх героїв і своїх відступників".¹³ А відомий єврейський поет і прозаїк Мойсей Фішбеїн сказав ще чіткіше: "Нехай демократія має совість і вибирає між Стусом і Медведчуком".¹⁴

Відповідальність у суспільстві починається із сумлінної і якісної роботи хлібороба, слюсаря, інженера, журналіста, юриста. Кожен мусить виконувати свою справу бездоганно, інакше він готує людям прикрощі, біду, аварію чи катастрофу. Це стосується також і адвоката, який бере на себе обов'язок захисту і дає собі раду або не дає собі ради з цим обов'язком. Якщо адвокат взявся за справу - він повинен за неї відповідати. До нього такі ж вимоги, як і до столяра, який взявся робити двері - він повинен бути фахівцем.

Безумовно, що прийняття законного і справедливого рішення по кримінальній справі Василя Стуса великою мірою залежало від професійності, принциповості, щирості і навіть мужності адвоката. Однак цих якостей Віктор Медведчук не проявив. Більше того - він не захищав правду і справедливість, тобто не виконував найперший обов'язок юриста. Він був не правозахисником, а надійним гвинтиком тодішньої репресивної кадебістської системи і виконував відведену йому роль сумлінно та запопадливо.

* * *

Шановний читачу, уяви собі ситуацію: на уроці літератури вчителька розповідає про визначного українського поета Василя Стуса, про його життя, творчість та правозахисну діяльність.¹⁵ Безумовно, Василь був совістю українського народу; його незламність, безкомпромісність та жертвна відданість Батьківщині гідні наслідування у віках. І ось встає один з учнів і каже: "А чи відомо Вам, що наш теперішній Президент України Віктор

¹² [12] "Хроника текущих событий". - №58. - Москва: Самиздат. -1980. - С.74-78.

¹³ [13] Сверстюк Є. Одвічний сценарій // Українське слово. - 2000. - 28 травня.

¹⁴ [14] Наша віра. - 2000. - №9.

¹⁵ [15] Творчість Василя Стуса включена в шкільну програму з української літератури.

Медведчук має безпосередній стосунок до судової розправи над поетом Василем Стусом?"

Що робити у цій ситуації? Миритися з черговим непотребом на найвищій державній посаді і знову забороняти Василя Стуса?

Політичний бізнесмен

Я - за заборону комерційної діяльності депутатів.

Віктор Медведчук ¹⁶

За останній рік я сплатив податків більше, ніж на мільйон гривень.

Віктор Медведчук ¹⁷

Про особливості свого бізнесу Віктор Медведчук дуже не любить говорити. Він не розповідає, з чого і як починав бізнесувати, які саме фірми створив, чим вони займаються, яку користь приносять суспільству і на чому так раптово розбагатів. Усе приховано комерційними таємницями. Мабуть, Віктор Володимирович керується відомим правилом: "Можна розповідати про все, крім походження перших мільйонів".

Однак московська газета "Версія" у номері за 6 червня 2000 року дещо відкрила завісу таємничості щодо бізнесу нерозлучної пари - Суркіса-Медведчука. У статті "Динамо" в законі. Что под футболкой у владельца киевского клуба" чи не вперше подано систематизований виклад бізнесової діяльності Г.Суркіса і В.Медведчука. Взявши за основу цю публікацію та доповнивши її даними з інших джерел, можна схематично відтворити їх бізнесовий шлях.

Якщо Г.Суркіс свою підприємницьку діяльність розпочав у 1992 році в будуправлінні Київського міськвиконкому, приватизувавши багатоповерхову споруду на Пилипівському провулку столиці, то В.Медведчук почав бізнес у юридичному напрямку. Майже в цей час він створює фірму з дуже гучною назвою "Міжнародна адвокатська компанія Бі-Ай-Ем". Вона проходить державну реєстрацію, а засновниками виступають: одна юридична особа - адвокатська контора "Бен-Ізраель і К°", розташована за адресою: 24, Єрусалимська вулиця, п.с. 4880, Хайфа 331048, Ізраїль, а також ряд фізичних осіб - громадян України: Медведчук Віктор Володимирович, Суркіс Григорій Рахмільович, Після виходу знаменитого кучмівського декрету про трасти 17 січня 1996 року Г.Суркіс змінив своє батьківство і став "Михайловичем", що, до речі, викликало різку критику представників єврейської громадськості Києва. ¹⁸ Суркіс Ігор Рахмільович (молодший брат Григорія), Згурський Валентин Арсентійович (колишній голова Київської міської ради, у віданні якого перебувало ремонтно-будівельне управління, в якому начальником постачання працював Г.Суркіс), Карпенко Юрій Михайлович, Губський Богдан Володимирович (генеральний директор концерну Славутич", народний депутат України чотирнадцятого скликання від СДПУ(о), під №9 у списку), Лях Юрій Іванович (колишній комсомольський функціонер, а тепер голова правління Українського кредитного банку, співзасновниками якого є Г.Суркіс і В.Медведчук). З легкої руки Г.Суркіса ця компанія отримала назву "чудесної сімки".

Але не приватизоване ремонтно-будівельне управління й адвокатська компанія заклали основу фінансової імперії. Як "повідомляє московська газета "Версія", на початку 90-х років "наш "приватизатор", використовуючи родинні зв'язки в США, заснував через офшорні

¹⁶ [16] З передвиборчої програми 1994 року кандидата в народні депутати України по Артемівському виборчому округу №1 М.Києва В.В.Медведчука.

¹⁷ [17] Медведчук про Медведчука // Політика і культура. - 2001. - №1. - С.21.

¹⁸ [18] Після виходу знаменитого кучмівського декрету про трасти 17 січня 1996 року Г.Суркіс змінив своє батьківство і став "Михайловичем", що, до речі, викликало різку критику представників єврейської громадськості Києва.

фірми, в тому числі "Берлі менеджмент" і "Ньюпорт менеджмент", багатопрофільний концерн під загадково-заманливою назвою АТ "Національний інвестиційний фонд "Омета ХХІ століття". Збоку ця структура виглядала, як гроно бананів: "Омета-траст", "Омета-інвест" і навіть "Омета-прайвіт". Серед засновників "Омети" фігурує вже згадувана Міжнародна адвокатська компанія "Бі-Ай-Ем".

Чи не найприбутковішою справою в цей час була торгівля нафтопродуктами. Компаньйони ввозили в Україну сиру нафту, переробляли її на українських підприємствах і втридорога реалізовували на внутрішньому ринку. За цією ж "Версией"

"серед компаньйонів існував чіткий розподіл обов'язків і сфер відповідальності: Суркіс-старший і Суркіс-молодший укладали договори та відповідали за їх прикриття, у тому числі через, кримінальних "авторитетів". Згурський через свої старі зв'язки забезпечував їх реалізацію, Медведчук відповідав за юридичний супровід спільного бізнесу, а Лях здобував кредити і т.д."

Компаньйони вирішили скористатися моментом і випустили цінні папери "Омети ХХІ століття". На початку 93-го почалася підписка на акції "Омети" по номіналу 1000 карбованців. Спочатку акції продавали по 1250 крб., а через місяць - майже по дві тисячі. Таким чином, фонд залучив 12 тисяч вкладників, які, купивши акції, фактично передали фонду майже півмільярда карбованців, на ті часи досить поважну суму. Далі все йшло за класичним прикладом фінансових пірамід. Вже на початку 1995 року акціонерів повідомили, що очікуваних дивідендів за 1994 рік не буде. Розгнівані і обмануті вкладники кинулися продавати свої акції, але їх ніхто не купував. Скупку цієї макулатури розпочали лише наприкінці 1996 року по ціні... 2 копійки за акцію. Якщо прості і наївні акціонери від придбання акцій "Омети" зазнали непоправних втрат то власники фірми отримали чудовий стартовий капітал і, звичайно ж, вміло використали його для розвитку власного бізнесу.

На початку 1994 року "Омега ХХІ століття" дала поштовх новому бізнесові - тоді створено закрите акціонерне товариство "Промислово-фінансовий концерн "Славутич", засновниками якого стали Суркіс, Медведчук та згадувані вже їхні п'ять компаньйонів - "батьків" "Омеги" і офшорна фірма "Ньюпорт менеджмент", зареєстрована на Віргінських британських островах. Концерн "Славутич" користувався великим покровительством тодішнього президента України Леоніда Кравчука, а Г.Суркіс навіть став у нього радником з економічних питань. Незабаром радником президента України з питань податкової політики стає В.Медведчук, окрім цього, останній призначається членом ради роботодавців та товаровиробників при президентові України і членом комітету боротьби з корупцією та організованою злочинністю при президентові України. Таким чином, Г.Суркіс і В.Медведчук стають не лише вхожими до президента особами, ай отримують важелі впливу на вироблення економічної і податкової політики держави і навіть боротьби із оргзлочинністю!

Багатопрофільний концерн "Славутич" з розмахом продовжив справи, розпочаті ще "Ометою", спеціалізуючись на енергоносіях, переробці нафти, торгівлі зерном, цукром, металами та ін.

Про те, як діяла одна із схем "Славутича", розповів у інтерв'ю газеті "Антенна" голова СДПУ Юрій Буздуган. У 1998 році бізнесмени брали бензин з нафтопереробних заводів по 0,3-0,4 гривні за кілограм, а збували колгоспам по 1,2 гривні. У жнива ціни доходили до 2,4 гривні. За бензин аграрії розплачувалися цукром, зерном і худобою, які за бартером відправлялись у Росію в обмін на нафту. Така бартерна карусель давала на виході 800% прибутку! При цьому бартерні операції не обкладаються податками, а, отже, бюджетна сфера не отримує нічого. Однак радники президента з податкової політики і тепер горою стоять за бартер.

З розвитком бізнесу від концерну "Славутич" відбрунькувались окремі структури: "Славутич-нафта", "Славутич-Агро", ЗАТ "Український газовий комплекс", ЗАТ "Центр сприяння розвитку Закарпаття".

Г.Суркіс і В.Медведчук зуміли приватизувати навіть гордість всіх українців - футбольний клуб "Динамо" Київ. "По суті, - коментує газета "Версія", - гравці "Динамо", в

тому числі зірки світової величини, стали "живим товаром", який приносить немалі гроші господареві та його компаньйонам",

Використовуючи футбол для прикриття бізнесу, було створено українсько-американське СП "Динамо-Атлантик". За даними "Версії" саме через це СП безмитне ввозились в Україну величезні партії товарів, серед них спиртні напої і тютюнові вироби. До речі, американський співзасновник СП Джеф Островський був розстріляний в аеропорту Нью-Йорка, за твердженням "Версії", кримінальним авторитетом Аліком Магаданом, який незабаром теж загинув.

Надзвичайно важливе місце у фінансовій імперії посідає Український кредитний банк, співзасновниками і співвласниками якого є Г.Суркіс і В.Медведчук. З грудня 1992 року головою правління банку працює один із членів "чудесної сімки" Лях Юрій Іванович, який до того ж входив до складу біржового комітету Української міжбанківської біржі, через яку "чудесна сімка" легко контролювала операції з купівлі-продажу валюти і мала доступ до фінансових потоків держави.

Як пише "Версія", "Восени 98-го розпорядженням прем'єр-міністра в управління ЗАТ "Український кредитний банк" (в його раду входить Григорій Суркіс) передаються держпакети акцій (25%) регіональних енергорозподільчих компаній (обленерго) Кіровоградської, Тернопільської і Херсонської областей... До початку 1999 року під контролем Суркіса-старшого і його компаньйонів опинилися практично всі енергетичні підприємства Західної України, Чернігівської і Сумської областей".

Через Український кредитний банк його власники (Г.Суркіс і В.Медведчук) контролюють Запорізький завод феросплавів, комбінат "Дніпроспецсталь" та багато інших промислових гігантів.

Крім суто фінансово-комерційних операцій, Г.Суркіс та В.Медведчук з компаньйонами зайнялися і безпосередньо виробництвом. Створене за їх участю ЗАТ "Центр сприяння розвитку Закарпаття", як свідчить "Версія", вже кілька років проводить активні розробки лісових масивів у Карпатах. Нищівні повені та екологічні катастрофи останніх років у Закарпатті якраз пов'язують із безконтрольним та хижацьким вирубуванням лісів, що призводить до раптового танення снігів у горах і стрімкого сходження в долини великої кількості талих вод.

Офіси багатьох комерційних структур "чудесної сімки" знаходяться на території Державного Софіївського музею-заповідника, що стало причиною намагань приватизувати разом із землею частину національної святині, яка входить до переліку культурної спадщини ЮНЕСКО. Такі дії викликали рішучий спротив київської мерії та культурологів столиці.

Частина статті у "Версії", яка розкриває анатомію фінансової імперії Суркіса-Медведчука, заслуговує на її повне цитування. Ось вона.

"За оцінками експертів, київська БПГ (бізнес-політична група. - Д.Ч.) входить до трійки головних кланів, які заправляють тепер в Україні. Схематично її структура виглядає наступним чином: ядро організації і її "мозковий центр" представлений "чудесною сімкою", члени якої є засновниками, власниками або співвласниками більшості комерційних та інших структур "київського клану".

Фінансові потоки проходять і координуються через Український кредитний банк. В основі, піраміди комерційних структур - "Омета ХХІ століття", концерн "Славутич", СП "Динамо-Атлантик" та ін. Правове забезпечення і супроводження бізнесу здійснює адвокатська фірма "Бі-Ай-Ем". Основна лобістська структура - Національна асоціація бірж. Її президент - член "сімки" кібернетик Богдан Губський, кандидат фізико-математичних наук, генеральний директор концерну "Славутич". Координація бізнесу в АПК здійснюється через Українську аграрну біржу. 19

¹⁹ [19] Біржовий комітет Української аграрної біржі тривалий час очолював член "чудесної сімки" - Богдан Володимирович Губський, тепер заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності, член фракції СДПУ(о).

Політичний ресурс забезпечує "кишенькова" партія нових українських олігархів СДПУ(о), головою якої є Віктор Медведчук. Він же займає пост першого віце-спікера Верховної Ради, де в об'єднаних соціал-демократів є одна із найбільш багато-чисельних фракцій. Її лідер і заступник голови СДПУ(о), керівник впливового парламентського Комітету з питань свободи слова та інформації Олександр Зінченко очолює один із найбільш-популярних українських телеканалів "Інтер". Контрольний пакет акцій "Інтера" знаходиться в руках Суркіса і його компаньйонів і являє базу інформаційних, і піар-структур "сімки", до яких також відносяться газети "Киевские ведомости", "Факты", "Закон и бизнес", кілька РМ-радіостанцій та ряд інших ЗМІ.²⁰ На черзі, як говорять, "перша і друга кнопка" центрального телебачення України - Перший національний канал і УТ-2. Задіяно і ФК "Динамо" (Київ), улюблене дітище Суркіса і Ко, за допомогою якого вирішується важливе завдання згуртування довкола "киян" мільйонів українських любителів футболу і фанатів, а також формування в суспільній свідомості іміджу як "благодійників" українського футболу".

Варто звернути увагу на ту обставину, що згадані засоби масової інформації контролюються бізнес-політичною групою Суркіса-Медведчука через засновані ними ж фірми, організації чи відданих партнерів. Наприклад, газета "Закон и бизнес" заснована Спілкою адвокатів України, президентом якої є В.В.Медведчук, і спільним підприємством "Динамо-Атлантик", серед засновників якого є Г.Суркіс і цей же В.Медведчук. Тому не дивно, що ця газета під час всіх виборчих кампаній стає рупором об'єднаних соціал-демократів. Крім цього, газета виконує дуже важливу рекламну функцію для інших комерційних структур В.Медведчука і Г.Суркіса. Цілі шпальти газети "Закон й бизнес" відводились для реклами концерну "Славутич" (засновники - все ті ж Г.Суркіс і В.Медведчук) і Міжнародної адвокатської компанії "Бі-Ай-Ем" (засновники ті ж самі). У рекламі "Славутича" за 1994 рік переважає торгівля нафтопродуктами, а серед послуг компанії "Бі-Ай-Ем" є досить пікантні:

- "консультації з питань банківської діяльності в головних фінансових центрах світу" - іншими словами, сприяння у відкритті за кордоном валютних рахунків;
- "реєстрація компаній та відкриття банківських рахунків у безмитних зонах у найкоротші строки" - тобто сприяння вітчизняним бізнесменам у реєстрації офшорних фірм, через які впродовж років цілком легальне викачувались з України сотні мільйонів доларів;
- "створення компаній та фірм у США, Ізраїлі, Швейцарії, Люксембурзі та інших країнах світу";
- "сприяння у набутті нерухомості у США та Ізраїлі з повним правовим забезпеченням".

Судячи з реклами, представництва фірми "Бі-Ай-Ем" працювали у Києві, Москві, Лос-Анджелесі, Тель-Авіві і Хайфі.

Звичайно, що не складно зробити аналіз діяльності інших ЗМІ, контрольованих об'єднаними соціал-демократами. Але і так одне є безперечним - всі вони виконують функцію пропаганди в Україні поглядів та інтересів Г.Суркіса і В.Медведчука, а в ході виборчих кампаній відіграють дуже важливу роль у відповідному зомбуванні електорату.

Бізнесово-політична діяльність приносить В.Медведчуку чималі прибутки. Як свідчать подані ним декларації про доходи у 1997 році сума його сукупного доходу становила 1 млн. 880 тисяч 308 гривень, до речі, дохід його друга Г.Суркіса за цей же період був майже ідентичний і становив 1 млн. 895 тисяч 139 гривень. Цей факт може свідчити про те, що прибутки "чудесна сімка", принаймні її лідери, ділять у рівних долях. У 1999 році сукупний дохід В.Медведчука становив уже 5 млн. 893 тисячі 195 гривень. У 1999 р. В.Медведчук придбав цінних паперів на суму 3 млн. 684 тисяч гривень, а на його особистих рахунках у банках знаходилось 3 млн. 806 тисяч гривень. Попереднього року ці суми були втричі-вчетверо менші. Ці цифри взято з декларацій, які офіційно поширювалися серед

²⁰ [20] "Версія" чомусь не згадала таких видань як "Бизнес", "2000", "Наша газета", "Власть и политика", "День", "Команда", "Український футбол", телеканал ТЕТ, велике видавництво із сучасною поліграфічною базою "Бліц-інформ" та цілий ряд регіональних ЗМІ.

депутатів, коли В.Медведчук і Г.Суркіс балотувалися на керівні посади у Верховній Раді України. За 2000 рік декларації відсутні, однак, судячи із інтерв'ю журналу "Політика і культура" №1 за 2001 рік, за цей час В.Медведчук отримав дохід у сумі 6,5 млн. гривень і при цьому сплатив податків більше, ніж на мільйон гривень.

З офіційно оприлюднених даних про доходи В.Медведчука звертає на себе увагу такий факт: незважаючи на те, що з 1997 року В.Медведчук не має права як народний депутат займатися комерційною діяльністю, його бізнес йде набагато краще, ніж до того, як він у квітні 1997 року вперше був обраний членом українського парламенту, а в 1998 році - заступником Голови Верховної Ради України. Отже, напрашується висновок: звання народного депутата України і посади заступника і першого заступника Голови Верховної Ради України сприяли відчутному поліпшенню бізнес-діяльності і особистого добробуту одного з провідних українських олігархів та допомогли йому подвоїти і потроїти свої офіційно декларовані річні доходи. Для порівняння: сума річної зарплати за 1999 рік В.Медведчука становила 9 тисяч 903 гривні. При одержаних за цей же час дивідендах і відсотках у сумі 5 млн. 881 тисяча 898 гривень Віктору Володимировичу від Верховної Ради була надана ще й матеріальна допомога у сумі 1 тисяча 393 гривні, що може свідчити: ця особа і копійки на свою користь не пропустить.

Між іншим, Віктор Медведчук неодноразово хвалився, що зарплату у Верховній Раді він не одержує - перераховує її на благодійні цілі. Отже, заступник Голови Верховної Ради України трудиться на цій високій державній посаді на громадських засадах. Пригадуєте? Яку тому анекдоті, коли щойно влаштований на роботу завскладом дивується: "А що - у вас тут ще й зарплату дають?"

З усього вищесказаного добре видно, що В.Медведчук дуже ретельно працює на збільшення своїх прибутків, використовуючи дня цього власну партію і владу. За допомогою партії він займає посади, а за допомогою посад - контролює процес.

Журнал "Что делать?" №2 за 2000 р. подав цікаві порівняння річного доходу В.Медведчука за 1999 рік у сумі 5 млн. 893 тис. гривень і річними бюджетами центральних органів влади України:

Президент України та його апарат - 5,4 млн. грн.

Апарат Кабінету Міністрів України - 5,2 млн. грн.

Верховний Суд України - 2,7 млн. грн.

Конституційний Суд України - 1,6 млн. грн.

Рахункова палата України - 1,4 млн. грн.

Бізнесово-політична діяльність В.Медведчука, Г.Суркіса та їх компаньйонів по підприємству і СДПУ(о) є яскравим прикладом функціонування в Україні бізнесово-політичних груп, які, відстоюючи свої економічні інтереси, не лише здійснюють вплив на політику президента, а й самі вирішують кардинальні державні питання, використовуючи при цьому всі наявні у них ресурси: фінанси, політичну партію і парламентську фракцію, засоби масової інформації. Яскравим прикладом цього може служити кампанія з дискредитації своїх політичних опонентів В.Ющенка і Ю.Тимошенка та висловлення недовіри першому українському урядові, який, незважаючи на шалену протидію, таки добився відчутних економічних досягнень. Одним із кандидатів на посаду прем'єра після планованої ще у 2000 році відставки В.Ющенка серйозно розглядався якраз Віктор Володимирович Медведчук. І це робилося з далекоюсяжним прицілом.

До речі, головним інспіратором відставки уряду В.Ющенка в квітні 2001 року був теж саме В.Медведчук та його компанія. У цьому сумніву не було ні у кого. І всі знали чому: "Віктор Ющенко і Юлія Тимошенко їм дуже заважали".

Бізнесовий політик

За підсумками шоу-акції "Людина року - 99", яка проводиться ось уже кілька років з ініціативи і при найактивнішій участі керівництва об'єднаних соціал-демократів, Віктора

Медведчука визнано переможцем у номінації "Політик року". Взагалі від початку цього артистичного дійства Віктор Медведчук і його друг Григорій Суркіс щорічно стають незмінними лауреатами конкурсу, по черзі отримуючи призи як кращі юристи, бізнесмени, меценати, політики року.

Важко щось писати про політичні звершення політика року, бо про них немає жодної конкретної інформації. Однак сам гучний титул, неодноразово фігуруючи у засобах масової інформації, виконував функцію своєрідного зомбування обивателя, який, за задумом організаторів, повинен звикнути до думки про винятковість обдарувань та успіхів лауреатів.

Першу спробу здобути мандат народного депутата України В.Медведчук здійснив весною 1994 року, коли він балотувався по Артемівському виборчому окрузі №1 міста Києва. Тоді демократичні сили підтримали тут экс-міністра оборони України генерала Костянтина Морозова. У ході виборчої кампанії щодо генерала застосовувались недостойні методи політичної боротьби: його ім'я обстріхували, агітацію за нього брутально рвали і псували, розповсюджували нікчемні чутки. На роль основного суперника Костянтина Морозова несподівано висунувся маловідомий адвокат В.Медведчук. Титул голови Співки адвокатів України був чи не головним фактором виборчої кампанії Віктора Медведчука. Постать останнього привернула увагу великої кількості виборців. Під час зустрічі у школі №80 В.Медведчуку було поставлено запитання: Ного вам, мільйонерів і успішному юристові, йти до Верховної Ради. Думаєте, там бракує адвокатів? Чи вам потрібен мандат недоторканості?". "Там потрібні кваліфіковані юристи" - була відповідь.

Із обтічних відповідей не винесеш чіткого уявлення про претендента у депутати. Але учителі 80-ї школи, де відбувалася зустріч, з обуренням розповідали: "Якісь люди з пакетом крупи і консервою заходять додому, солодко посміхаються примовляючи: це вам як виборцям" - "За кого ж ця каша?" - запитую. Не кажуть прямо. Але і так ясно, що не від генерала авіації, экс-міністра оборони України".

По Артемівському округу Віктор Медведчук тоді не пройшов... Хоча мав і прихильників: "Що нам з генерала, а той юрист хоч перед виборами підкине хай що-небудь".

У велику політику Віктор Медведчук все-таки прийшов у квітні 1997 року, коли переміг на дострокових виборах у Верховну Раду України по Іршавському виборчому окрузі №171 Закарпатської області - після того, як Сергій Устич склав із себе повноваження народного депутата України у зв'язку із виконанням обов'язків голови облдержадміністрації. Якраз С.Устич і став головним фактором, що забезпечив перемогу маловідомого київського діяча, яким тоді був В.Медведчук. Великий наголос у виборчій кампанії робився на тому факті, що він є радником самого президента України. Задіяні були і потужні бізнесові важелі. Все разом і дало відмінний результат - 97% виборців проголосувало за Віктора Медведчука, і він тріумфально відзначив закарпатську вікторію - на противагу сірій київській невдачі 1994 року.

Зайнявши місце народного депутата України у сесійному залі Верховної Ради, Віктор Медведчук нічим особливим себе не проявив і тихо просидів до наступних парламентських виборів.

Виборча кампанія В.Медведчука 1998 року проходила під знаком СДПУ(о), куди він разом із Г.Суркісом вступили, взявши на себе обов'язки по фінансуванню партійних структур. Крім них, ряди СДПУ(о) поповнили їхні підлеглі з комерційних структур і всі футболісти київського "Динамо" на чолі з Валерієм Лобановським. "Команда, без котрої мнє не жить" виборола-таки омріяні 4,01% голосів виборців, головним чином закарпатських, і потрапила до Верховної Ради України.

За підсумками парламентських виборів 1998 року розстановка політичних сил у Верховній Раді, вперше за роки незалежності, склалася не на користь лівих - їх було всього 176. Чотири пропрезидентських фракції НДП, НРУ, Зелені та СДПУ(о) набирали 200. До необхідних для прийняття рішення не вистачило 26 голосів.

І вони були - правоцентристська "Громада" тоді мала 39 депутатів, яле з її керівником Павлом Лазаренком президент України Леонід Кучма вів нещадну боротьбу і робив усе, щоб

вона не приєдналася до правих партій. Фактично тоді пропрезидентські структури торпедували справу створення правоцентристської більшості в українському парламенті. Більше того, щоб не допустити посилення впливу "Громади", вони пішли на компроміс із комуністами і соціалістами. Внаслідок цього Головою Верховної Ради України обрали Олександра Ткаченка. Під час голосування, за словами О.Ткаченка, 12 бюлетенів соціал-демократів було кинуто на його користь, і він набрав 231 голос. Таким чином, голоси об'єднаних есдеків стали золотими. Відповідно вони почали вимагати для себе і більше посад.

Тодішній керівник фракції СДПУ(о) Євген Марчук пропонував на першого заступника голови парламенту кандидатуру Віктора Медведчука. Однак явна зрада соцдеками націонал-демократів, які головним завданням вважали недопущення лівих до керівництва парламенту, перешкодила цьому наміру. "Рух" і частина НДП відмовилися підтримувати В.Медведчука. Внаслідок коаліція чотирьох фракцій розпалася. Соціал-демократи та Зелені стали чітко голосувати разом із комуністами і соціалістами, фактично створивши разом з ними ліву більшість. Тоді ж В.Медведчук висловився про те, що він притримується лівоцентристських поглядів.

У 1998 році посаду першого заступника Голови Верховної Ради України Віктор Медведчук не посів - мусив пропустити комуніста Адама Мартинюка і задовольнитися посадою просто заступника. Але це теж був неабиякий його здобуток. Про В.Медведчука тоді дізналася вся Україна, а вже восени наступного року він дав серйозну заявку на участь у президентських виборах 2004 року. Розкруткою іміджу претендента зайнялися структури СДПУ(о) та контрольовані ними засоби масової інформації.

Неодноразові намагання лівоцентриста В.Медведчука добитися прийняття очолюваної ним СДПУ(о) до Соціалістичного Інтернаціоналу поки що не увінчалися успіхом - у Європі ніяк не можуть збагнути і пояснити феномену, чому найбагатші люди України так палко переймаються лівими ідеями і декларують захист інтересів трудящих та навіть гучно відзначають Міжнародний день їхньої солідарності.

Не знайшла розуміння й акція протесту, влаштована в листопаді 2000 року під стінами Кабінету Міністрів України, у ході якої молоді люди з так званої нової генерації під несамовите гикання та улюлюкання випустили перед будинком уряду свиней. Тим самим вони, очевидно, хотіли підкреслити подібність декого із членів уряду з цими мирними тваринами.

Але є тут одна особливість: для українців свиня - необхідна в господарстві тварина, яку вигодовують для того, щоб протягом року забезпечувати сім'ю запасом м'яса, смальцю і сала. А в євреїв свиня є чи не найогиднішою істотою, м'ясо якої забороняє вживати їхня релігія. Невипадково в середовищі ортодоксальних євреїв побутує найбільш образлива лайка - "свиня необрізана". Невже саме цим керувалися організатори брутальної антиурядової акції? Де тут прояви такту і поваги до історичних звичаїв народу, серед якого живуть організатори і натхненники безсоромного цинічного паскудства?

"Свиняча" акція викликала хвилю обурення та протестів і не лише в уряді. Навіть газета Народно-демократичної партії "Україна і світ сьогодні" у номері за 11 листопада 2000 р. гостро засудила явно хуліганські і образливі дії. Зокрема вона писала: "... акцію освятив сам голова Національної ради з питань молодіжної політики, народний депутат, захищений депутатською недоторканістю". На думку газети, таким чином "своє ставлення до Кабміну і особисто прем'єра демонстрував голова Нацради з питань молодіжної політики Віктор Медведчук".

Якщо це так, то стає зрозуміло, за чії кошти молодь придбала півтора десятка добре вгодованих свиней.

Значно більше розуміння Віктор Володимирович отримує в серцях і душах закарпатських виборців. У Закарпатті Віктор Медведчук та його друг Григорій Суркіс - не лише народні обранці, а й, очевидно, всенародні улюбленці, якщо судити за підсумками виборів 1998 року. Тоді за В.Медведчука проголосувало 90% виборців Іршавського округу

№71, а за Г.Суркіса - 63% Мукачівського №73. До речі, це одні з найвищих показників в Україні.

Судячи з електронної сторінки В.Медведчука і Г.Суркіса, розміщеної на їх особистому сайті в Інтернеті, ці депутати стали найбільшими благодійниками не лише в Закарпатті, а й, очевидно, в Україні. Судіть самі: В.Медведчук і Г.Суркіс особисто надали допомогу постраждалим від повені в Закарпатській області на суму 1 млн. 333 тисяч гривень. Крім цього, при їхній фінансовій допомозі збудовано міст через річку Боржава в с. Дібрівка, телефонізовано с. Брід, капітально відремонтовано водокачку в с. Медвідці, проведено капітальний ремонт будинку центру реабілітації ветеранів війни і праці Воловецького району, виконано багато інших робіт, у тому числі по газифікації сіл, ремонту та будівництву житлових будинків.

Народні депутати України В.Медведчук і Г.Суркіс, повідомляє ця ж електронна сторінка в Інтернеті, через свої представництва надали одноразову грошову допомогу 6927 малозабезпеченим сім'ям на суму 241 тис. 624 грн. Допомога всім 285 школам округів №71 і №73 (м.Мукачева, Мукачівського, Іршавського, Свалявського, Воловецького, Виноградівського і Міжгірського районів) обійшлася для В.Медведчука і Г.Суркіса у 350 тис. грн. Крім цих видатків, депутати надавали особисті кошти для придбання деяким школам комп'ютерів, спортивного інвентаря, подарунків, телевізорів. Навіть надавалася фінансова допомога на оплату навчання студентів. Не забуті і медичні заклади. Всього на охорону здоров'я виборців В.Медведчук і Г.Суркіс використали 1 млн. 139 тис. 370 грн.

Фінансову підтримку отримали заклади культури та військові частини, громадські організації, редакції газет. Закарпатська обласна організація спілки журналістів України і навіть організація сумнозвісних русинів "Русский дом". Також неодноразово організовувались поїздки вболівальників на футбольні матчі до Києва. І все це теж за особистий кошт Г.Суркіса і В.Медведчука.

Окрему позицію займає допомога, надана Г.Суркісом і В.Медведчуком 347 релігійним громадам двох округів на загальну суму 298 тис. 500 грн. Серед них кошти отримали 211 православних громад, 113 греко-католицьких і 23 римо-католицьких. Крім цього, фінансову підтримку депутатів забезпечено всім монастирям округів та молитовним домам баптистів, п'ятидесятників та свідків Єгови. Ясна річ, за християнською традицією в усіх церквах, костьолах, монастирях і молитовних домах виголошувалися подяки Г.Суркісу і В.Медведчуку та відправлялися служби Божі за "благодійників". Де ви знайдете краще місце для підняття власного іміджу серед вдячного народу?

Матеріали про спонсорську діяльність Суркіса-Медведчука в публічній політиці можна прочитати на їхньому сайті в Internet <http://www.medvedchuk.kiev.ua>. Вони опубліковані і в повнокольоровій книжці "Звіт народних депутатів України Медведчука В.В. і Суркіса Г.М.", яка напередодні президентських виборів 1999 року поширювалася по всьому Закарпаттю, бо супроводжувалася ще й політичною рекламою Леоніда Кучми та закликала віддати за нього голос. Таким чином, виборцям демонструвався факт, що Кучма, Медведчук і Суркіс - одна команда. І це справді так.

З вище описаної діяльності Г.Суркіса і В.Медведчука виникають резонні запитання. Чи не видається така різнопланова і вражаюча фінансова допомога двох народних депутатів України звичайним підкупом майбутніх виборців? Чи не пора поставити законодавчий заслон подібній депутатській діяльності? Адже після таких фінансових вливань виборці голосують не за політичну позицію кандидата, а за надану ним матеріальну допомогу. Через такі речі парламент не може відображати дійсний стан розстановки політичних сил у суспільстві і працювати заради загального добра та благополуччя всіх.

Однак "політик 1999 року", повний кавалер ордена "За заслуги", заслужений юрист України, доктор юридичних наук Віктор Володимирович Медведчук, очевидно, має іншу думку і пишається такою депутатською діяльністю.

Невже народ і далі миритиметься з постійним зубожілим становищем і разовими фінансовими подачками багатіїв, чи все-таки спробує стати господарем свого дому?

Оксамитовий діяч

Це, що відбувалося 20 і 21 січня, строго відповідало Конституції України і Регламенту Верховної Ради України... Я заявляю про це як доктор юридичних наук.

Віктор Медведчук ²¹

Я стрибнув у політичну безодню.

Віктор Медведчук ²²

Парламентська криза в Україні 2000 року була одним з найганебніших в історії українського парламентаризму явищ. Однак Віктор Медведчук назвав її "оксамитовою революцією". Очевидно, таким чином він прагнув підняти і, возвеличити себе, адже відіграв у цих подіях провідну роль.

Суть подій січня 2000 року, які призвели до гострої парламентської і політичної кризи в Україні, полягала у заміні керівництва Верховної Ради України, а особливо її голови - нищівного і безкомпромисного критика Л.Кучми Олександра Ткаченка. Це здійснювалося на догоду повторно обраному президенту України.

Для цього з ініціативи і при активній участі найближчого оточення Л.Кучми, передусім Г.Суркіса, В.Медведчука, В.Пінчука, О.Волкова, було створено так звану парламентську більшість у Верховній Раді України.

Жодним чином не заперечуючи права більшості ставити питання про заміну керівництва парламенту, ми наголошуємо на тій простій істині, що все потрібно робити згідно з вимогами Конституції, закону та регламенту. Якраз цього і не було дотримано. Парламентська криза супроводжувалася суцільним валом порушень Конституції, законів і регламенту Верховної Ради, що само по собі є протизаконним і аморальним.

Почалося все з того, що 19 січня 2000 року група народних депутатів намагалася внести до порядку денного питання "Про внесення змін і доповнень до Регламенту Верховної Ради України". За це подано 226 голосів, однак тут же було встановлено: щонайменше 13 депутатів з числа тих, що нібито голосували, відсутні не лише в залі, а й у Києві і навіть в Україні. Таким чином, порушено конституційну вимогу, що голосування в парламенті є особистим і, за висновком комітету з питань регламенту голосування визнано нечинним.

Замість того, щоб забезпечити належну явку своїх депутатів і переголосувати питання, керівники більшості пішли на дикі речі - влаштували у сесійному залі неймовірно галасливий мітинг з використанням мегафонів і фактично зірвали подальшу продуктивну роботу парламенту. "Не останній в Україні юрист", як любить себе величати В.Медведчук, сидів у президії, мовчки спостерігав вакханалію і навіть не пробував спрямувати ситуацію у правове русло. Більше того - В.Медведчук розгорнув активну роботу по підготовці альтернативного засідання Верховної Ради України в Українському домі. І це тоді, коли таке питання навіть не вносилось у парламенті до порядку денного, не розглядалося і попередньо не голосувалося. На самому початку зборів депутатів з більшості в Українському домі, які відбулися 21 січня 2000 року і які видавалися за пленарне засідання усієї Верховної Ради України, головуєчий на них В.Медведчук вдався до безпрецедентного обману присутніх народних депутатів України і зазначив:

"Шановні колеги! На вчорашньому засіданні Верховної Ради України 20 січня виголошено постанову Верховної Ради України "Про відсторонення від ведення пленарних засідань 20 - 21 січня Голови Верховної Ради України О.Ткаченка та першого заступника Голови Верховної Ради України А.Мартинюка". Я зачитаю цю постанову, яка була прийнята в результаті поіменного голосування і під якою поставлені підписи 238 народних депутатів".

²¹ [21] з виступу в УТН-Панорамі 24 січня 2000 року.

²² [22] з інтерв'ю газеті "Факты" від 28 квітня 2000 року.

З огляду на надзвичайну важливість процитуємо цю "постанову" за В.Медведчуком:

"У зв'язку з грубими та систематичними порушеннями Головою Верховної Ради України О.Ткаченком та першим заступником Голови Верховної Ради України А.Мартинюком Регламенту Верховної Ради України, на підставі частини другої статті 3.8.7. Регламенту,

Верховна Рада України постановляє:

1. Відсторонити від ведення пленарних засідань 20-21 січня 2000 року Голову Верховної Ради України О.Ткаченка та першого заступника Голови Верховної Ради України А.Мартинюка.

2. Відповідно до Регламенту Верховної Ради України доручити ведення пленарних засідань Верховної Ради України заступнику Голови Верховної Ради України В.В.Медведчуку".

І хоча В.Медведчук стверджував, що цю постанову Верховної Ради України "було прийнято поіменним голосуванням - 238 голосами", це не відповідало дійсності. Насправді такої постанови ніхто ніколи не приймав навіть незаконним способом поіменного голосування підписами, її ніколи не було, нема її в Єдиному державному реєстрі законодавчих актів і тепер. Була лише спроба прийняти такий документ не передбаченим в Конституції України і жодному законі способом так званого поіменного голосування підписами. Підписів під цим "документом" проставлено не 238, як сказав В.Медведчук, а цілих 258! Але щонайменше 30 з них сфабриковані шляхом зняття кольорових копій підписів депутатів з інших документів. Серед сфальшованих 28 належать членам фракції СДПУ(о), партію яких і очолює Віктор Медведчук.

Так звана постанова Верховної Ради України "Про відсторонення від ведення пленарних засідань 20 та 21 січня 2000 року Голови Верховної Ради України О.М.Ткаченка та першого заступника Голови Верховної Ради України А.І.Мартинюка", яку 21 січня 2000 року виголосив заступник Голови Верховної Ради України В.Медведчук в Українському домі і цим фактично ввів в оману депутатів, є цинічно і брутально сфальсифікованим документом.

Єдине призначення цього фальсифікату - обґрунтувати право В.Медведчука вести засідання народних депутатів і керувати ними. Саме у цьому полягала суть і сенс обману.

"Таким чином, - відзначалося у поданні 126 народних депутатів України до Конституційного Суду України, - 21 січня 2000 року в Українському домі В.Медведчук самочинно проводив не передбачене Конституцією України засідання народних депутатів України під виглядом 65-го пленарного засідання Верховної Ради України, тим самим спричинився до виникнення надзвичайної ситуації не лише в парламенті, а й у державі". Фактично В.Медведчук узурпував владу у Верховній Раді України, на що звернули увагу Конституційного Суду України народні депутати В.Сіренко і В.Марченко. При цьому особливо надійного помічника В.Медведчук знайшов в особі депутата О.Карпова. Тому не дивно, що в Конституційному Суді України Володимир Марченко, який представляв депутатське подання, заявив:

"Вдаючись до цинічного і нахабного обману на зібранні частини народних депутатів України в Українському домі 21 січня 2000 року, В.Медведчук і О.Карпов тим самим діяли всупереч ч.2 ст.19 Конституції України, яка говорить: "Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачений Конституцією і законами України". Обман, обдурювання і шахрайство поки що ні в Конституції України, ні в законах України не передбачені як правові способи діяльності посадових осіб, якими, безумовно, є заступник Голови Верховної Ради України В.Медведчук і керівник фракції НДП О.Карпов.

Своїми вчинками, спрямованими на обман депутатів, В.Медведчук і О.Карпов діяли протизаконно і порушили при цьому вимогу ч. 1 ст. 68, в якій записано: "Кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України".

Діючи в неконституційний і незаконний спосіб, В.Медведчук і О.Карпов порушили

присягу народного депутата України, в якій вони присягали: "Присягаю додержуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників" (ст. 79 Конституції України).

Таким чином, здійснюючи фальсифікацію та обман, заступник Голови Верховної Ради України В.Медведчук та керівник фракції НДП О.Карпов діяли протиправно і при цьому порушили вимоги ч.2 ст.19; ч.2 ст.68 і статтю 79 Конституції України".

У результаті антиконституційного, протизаконного і анти-регламентного усунення Голови Верховної Ради України Олександра Ткаченка від займаної ним посади, юрист Віктор Медведчук фактично захопив керівництво в українському парламенті.

Щоб надати вигляд законності своїм діям, В.Медведчук став користуватися дуже сумнівною печаткою Верховної Ради України, яку багато народних депутатів назвали підробленою. Із приводу підробки парламентської печатки 11 депутатів 24 січня зверталися до Генеральної прокуратури України. 7 лютого на закритих зборах більшості і меншості, які відбулися у сесійному залі, Олександр Ткаченко висловив здивування і обурення брутальними діями самозванців: "Дійшло до того, що під роблено печатку Верховної Ради України. Хто буде відповідати за скоєне?"

А хто назве іншу країну світу, де б підробляли печатку власного парламенту та ще й відкрито нею користувалися? Ніде в цивілізованому світі такі ганебні речі гладко б не пройшли - у нас проходять, треба думати - поки що.

Але не лише печатку парламенту було підроблено, коли В.Медведчук ним керував, - тоді ж сфальсифікували Постанову Верховної Ради України "Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України" від 21 січня 2000 року №1400-ХІУ У цьому документі фактично переписано всі основні положення: 13 слів, які були проголосовані народними депутатами, вилучено, а замість них вписано 149 слів і цифр, яких не було навіть у проекті, яких ніхто з депутатів не вносив у якості законодавчої ініціативи, а відповідно вони не розглядалися і не голосувалися!

У законодавчому акті і кома має значення, а тут... Судячи з того, що і ця фальшивка підписана В.Медведчуком, не може не зародитися підозра про його особисту причетність до небаченого неподобства. І це ще м'яко сказано.

Важко знайти відповідні слова, щоб кваліфікувати дії когось із нових керівників Верховної Ради, який дав вказівку службі фельдзв'язку вилучити з усіх центральних органів державної влади України, що отримують обов'язковий примірник усіх законодавчих актів. Постанову Верховної Ради України під непримітною назвою "Про форму та порядок голосування на засіданні Верховної Ради України 21 січня 2000 року" за номерами 1396-ХІV від 21 січня 2000 року. Замість неї працівники фельдзв'язку вручили інший документ - постанову "Про відсторонення від ведення пленарних засідань 20-21 січня 2000 року Голови Верховної Ради України Ткаченка О.М. та першого заступника Голови Верховної Ради України Мартинюка А.І." під цим же номером 1396-ХІV і цією ж - датою - 21.01.2000 р.

Це дійство, а точніше широкомасштабний державний підлог, було вчинено 29 травня 2000 року і з єдиною метою: дати в Конституційний Суд України докази, які б підтверджували право В.Медведчука відкривати засідання в Українському домі 21 січня 2000 року та головувати на ньому.

Чергове шахрайство було виявлене вже наступного дня, а 1 червня 2000 року народний депутат України Володимир Марченко звернув увагу Конституційного Суду України на чергову спробу введення його в оману шляхом службового підлогу.

Шахрайство створило дивовижну ситуацію, бо, згідно з Указом Президента України "Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності" від 10 грудня 1997 р. №503/97, Постанова Верховної Ради України за №1396-ХІV "Про форму та порядок голосування на засіданні Верховної Ради України 21 січня 2000 року" ще в січні-лютому була опублікована в "Голосі України", "Відомостях Верховної Ради України", вона включена до Єдиного державного реєстру нормативних актів під цим номером і датою та присвоєним реєстраційним кодом. Якщо працівники фельдзв'язку,

виконуючи накази парламентських шахраїв, під розписку замінили цю постанову в Кабінеті Міністрів, адміністрації президента України, Генеральній прокуратурі України, Верховному, Вищому арбітражному судах і навіть у Конституційному Суді України, то як бути з уже опублікованими текстами? Мабуть, у поспіху про указ свого патрона шахраї просто забули або й нічого про нього не знали.

Виник черговий скандал, на які надто багате парламентське життя сучасної України. Про нього писали газети "Сільські вісті", "Хрещатик", "Вечірній Київ" та ін. Різку заяву з цього приводу виголосила у Верховній Раді фракція КПУ. В заяві депутатської групи "Соборність" від 6 червня 2000 року, зокрема, стверджувалося:

"Сталася безпрецедентна в цивілізованих державах подія - заміна заднім числом (через чотири місяці!) прийнятого Верховною Радою України правового акта на фіктивний документ, сам проект якого навіть не тиражувався і депутатам ніколи не роздавався!

Події щодо шахрайства та службових підлогів у стінах Верховної Ради свідчать про відверто цинічну акцію, спрямовану проти українського парламенту, українського парламентаризму, української держави і українського народу. В основі цих брутальних і кримінальних дій лежать вузькокорисливі мотиви, якими керуються окремі високі посадові особи парламенту, що намагаються нецивілізованими методами узурпувати владу у Верховній Раді та в Україні в цілому.

Депутатська група "Соборність" рішуче засуджує непарламентські способи вирішення проблем у Верховній Раді України та відверте кримінальне шахрайство, які підривають авторитет єдиного законодавчого органу держави в очах українського народу і світової громадськості, та вимагає створення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України по розслідуванню фактів фальсифікацій та службових підлогів, що мали місце в українському парламенті, встановленні імен винуватців та притягненні їх до передбаченої законом відповідальності".

Незважаючи на черговий скандал, новообране керівництво Верховної Ради на цей нечуваний випадок не реагувало ніяк - відбулося мовчанкою. Члени пропрезидентської більшості теж робили вигляд, що нічого не трапилося. Деякі з них пробували захищатися тим, що, мовляв, порушення робилися винятково в інтересах держави. Але чи можливо взагалі шляхом беззаконня, шахрайства і обману досягнути добра, свободи і справедливості? Часто трапляється, що благими намірами вимощують дорогу до пекла. Однак парламентський шахрай навіть благими намірами не керувався.

Хоча Віктор Медведчук називав і називає події парламентської кризи в Україні "оксамитовою революцією", їм більше пасує визначення "оксамитове шахрайство". В усій цій далеко "не смачній" історії В.Медведчук вирішував питання усунення О.Ткаченка з посади Голови Верховної Ради України не лише для того, щоб догодити Л.Кучмі, а передовсім - щоб зайняти її самому. Його кандидатура розглядалася найпершою, і про це писала преса. Проте ситуація не склалася на користь В.Медведчука - мусив поступитися Іванові Плющу, але і сам все-таки децю виграв - обійняв посаду першого заступника голови парламенту. Теж неабиякий успіх "не останнього в Україні юриста".

Майстер коло судових справ

*Як юрист я привик відповідати за кожне
своє слово, і до всього відношуся зважено.*

Віктор Медведчук ²³

Численні факти брутального топтання Конституції України, законів України, регламенту Верховної Ради України, фальсифікацій законодавчих актів та інших порушень норм права і моралі, які було допущено у ході парламентського оксамитового перевороту

²³ [23] Факты. - 2000. - 28 квітня. - с.4.

січня-лютого 2000 року, привернули пильну увагу ЗМІ та громадськості. Автор цих рядків присвятив даній темі цілу брошуру "Оксамитове шахрайство у Верховній Раді України". 4 квітня 2000 року її скорочений виклад опублікувала газета "Сільські вісті". Публікації викликали великий резонанс. Запахло не лише черговим скандалом, а й відповідними висновками - і це напередодні розгляду Конституційним Судом України подання народних депутатів України, які оскаржували залежність рішень, прийнятих від імені Верховної Ради України, в Українському домі 21 січня і 7 лютого 2000 року.

Чи не найбільше занепокоївся публікаціями В.Медведчук. На засіданні координаційної ради парламентської більшості, яке відбулося 10 квітня 2000 року, Віктор Володимирович порушив питання щодо публікації в "Сільських вістях" статті Д.Чобота "Оксамитове шахрайство найвищого гатунку" і виходу книги з подібною назвою, які, на його думку, ображають честь і гідність Верховної Ради України. В.Медведчук вніс пропозицію:

"Звернутися до суду з цих питань безпосередньо і до Генерального прокурора, тому що в діях народного депутата Чобота є всі ознаки злочину, передбаченого Кримінальним кодексом України, і я думаю, що це повинно бути предметом розслідування та відповідних рішень Генерального прокурора".

Так майстерно "не останній юрист" перекладає вину із хворої голови на здорову і пробує подати злочинцем не парламентського організатора численних фальшивок і фабрикацій, а того, хто про них відверто написав. Пропозицію Медведчука гаряче підтримали депутати Л.Кравчук, М.Бродський, Ю.Ключковський. Правда, останній поставив запитання: а хто ж буде суб'єктом звернення до суду, хто підпише заяву? На що В.Медведчук кинув репліку:

- Заяву підписує Плющ Іван Степанович. Останнього на засіданні координаційної ради більшості не було. Сказано - зроблено. Виконуючи задумане В.Медведчуком, новообраний пропрезидентською більшістю в концертному залі колишнього музею Леніна спікер українського парламенту І.Плющ того ж дня (10 квітня 2000 року) підписує позовну заяву в Радянський народний суд м. Києва до народного депутата України Д.В.Чобота і газети "Сільські вісті" про захист честі, гідності та ділової репутації Верховної Ради України". Іван Степанович пише, що відомості, поширені у статті "Оксамитове шахрайство найвищого гатунку", автором якої є Д.Чобіт, "не відповідають дійсності та паплюжать честь і гідність та ділову репутацію єдиного органу законодавчої влади в Україні - Верховної Ради України". До таких, на думку позивача, належать такі висловлювання:

"Для підтримки курсу новообраного Президента України в парламенті штучно створено депутатську більшість, до якої, як проголосили її керівники, "записалися" 258 осіб".

"...більшість мала право обрати бажаних їй керівників. Але потрібно було робити це легітимне - у суворій відповідності з Конституцією, законами і Регламентом Верховної Ради".

"Але організатори більшості її зігнорували, влаштували в залі на ранковому засіданні 20 січня справжній бедлам".

"Через мегафони Олександр Ємець, Леонід Кравчук і Геннадій Удовенко оголосили, що О.Ткаченко вже не Голова Верховної Ради України, бо вони нібито зібрали 230 підписів за його відкликання. Однак не тільки 20, а й 21 січня такої кількості підписів не було зібрано. Бо якби було, то поширили б відповідний документ".

"Більшість, усупереч чинному законодавству, 20 січня оголосила про прийняття шляхом поіменного голосування підписами постанов "Про внесення змін та доповнень до Регламенту Верховної Ради України", "Про відкликання Голови Верховної Ради України", "Про відкликання Першого заступника Голови Верховної Ради України".

"Про "прийняття" цих рішень керівники більшості ввечері того ж дня протрубили на всю Україну. Хоча це не відповідало дійсності. Не тільки тому, що голосування підписами є протизаконним, а й тому, що під жодним з оголошених документів потрібних хоча б 226 підписів не було. Більше того, навіть наявні підписи стали предметом усіляких маніпуляцій та шахрайства. Прикладом може служити документ, покладений у фундамент діяльності

пропрезидентської більшості".

"Як відбувалося шахрайство, важко сказати, можна лише здогадуватися".

"Фабрикація документів - справа звичайна в кримінальних колах. Але фальсифікація постанови Верховної Ради України, та ще й у самому парламенті і за участю народних обранців, - це щось дике. Словом, дожилися. Хіба так можна будувати державу та ще й називати її правовою? Суто українська форма парламентського голосування шляхом збору поіменних підписів депутатів - це шлях до маніпуляції волевиявленням парламентарів, інструмент у руках шахраїв для досягнення своїх корисливих цілей. Таким шляхом чесні і відповідальні політики йти не можуть".

"Отже, засідання пропрезидентської більшості в Українському домі 21 січня 2000 року розпочалося із фальсифікації - оголошення головуючим Медведчуком постанови, яка насправді не приймалася. Після чого той же Медведчук фактично самочинно взяв керівництво Верховною Радою у свої руки".

"Далі цинічна фальсифікація продовжилась. - Виготовили підроблену гербову печатку і скріплені нею рішення почали здавати у протокольний сектор та розсилати їх копії за належністю".

"Під час засідання пропрезидентської більшості в Українському домі 21 січня 2000 року була проголошена прийнятою сфальсифікована постанова Верховної Ради "Про відсторонення від ведення пленарних засідань 20 та 21 січня 2000 року Голови Верховної Ради України О.М.Ткаченка та першого заступника Голови Верховної Ради України А.І.Мартинюка".

"Відтак брутально сфальсифікований документ (і то у ксерокопії, а не в оригіналі) здали у протокольний сектор Верховної Ради для реєстрації, як буцімто прийнятий акт".

"Оголошення сфальсифікованої постанови законодавчим актом та продовження на її основі засідання в "Українському домі" 21 січня 2000 року - це не просто порушення юридичної процедури, це явний службовий підлог. І де? У Верховній Раді України!"

"Відверті фальсифікації документів у стінах парламенту, підробка гербової печатки, інші службові переступи права і моралі, які здійснює хоча й обмежене коло людей, дискредитують усю Верховну Раду України, зрештою, ганьблять Українську державу в очах цивілізованого світу".

"Оскільки Медведчук особисто доповідав депутатам зміст сфальсифікованої постанови Верховної Ради, об'рунтував нею свої дії, підписував документи, які скріплювались підробленою печаткою, то вже із цього випливає підозра про його причетність до протиправних дій, в яких вбачаються ознаки злочинів, передбачених Кримінальним кодексом. Якщо знайшлися люди, які пішли на нечуване - фальсифікацію законодавчого акта, то як довіряти їм роботу з іншими нормативними документами?"

"Історія із фальсифікаціями у Верховній Раді надто серйозна..."

"Тому зовсім неприпустимо, щоб ситуацію із шахрайством у Верховній Раді було замовчано".

"Щодо історичності - сперечатися не буду, бо сталася дійсно історична подія - перше широко-масштабне, нахабне та цинічне шахрайство у стінах Верховної Ради".

"Невже "оксамитове шахрайство" потрібно увічнювати в календарі знаменних дат та ще й називати один із днів на його честь?"

"Я наполягаю на тому, щоб для встановлення імен усіх парламентських авантюристів, шахраїв, фальсифікаторів і пройдисвітів було створено тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України".

Автор позовної заяви І.Плющ чомусь дуже турбується про Віктора Володимировича і твердить, що вираз, вжитий Д.Чоботом "...Медведчук фактично самочинно взяв керівництво Верховною Радою України у свої руки", "не відповідає дійсності і компрометує Верховну Раду України".

Відбувається дивовижна підміна понять - звинувачення В.Медведчука у вчиненні протиправних дій намагаються виправдати тим, що визнання їх такими "компрометує

Верховну Раду України".

При цьому І.Плющ посилається на міфічну постанову "Про відсторонення від ведення пленарних засідань 20-21 січня 2000 року голови Верховної Ради України О.М.Ткаченка та першого заступника голови Верховної Ради України А.І.Мартинюка", яку фактично Верховна Рада України ніколи не приймала і якої станом на 1 жовтня 2001 року все ще немає в Єдиному державному реєстрі законодавчих актів України, незважаючи на неодноразові спроби її узаконити шляхом цинічного шахрайства та службових підлогів, до речі, не без участі когось із теперішнього керівництва Верховної Ради України.

За дорученням В.Медведчука І.Плющ просив суд спростувати висновки у публікації Д.Чобота, які не лише неможливо, а й смішно спростовувати.

Візьмемо перший вислів:

"Для підтримки курсу новообраного президента України в парламенті штучно створено депутатську більшість, до якої, як проголосили її керівники, "записалися" 258 осіб".

Що ж тут спростовувати? Що більшість не створювалась "для підтримки курсу новообраного президента України"? Чи те, що до неї "записалися" 258 осіб? Чи, може, те, що вона створена "штучно"? І що ж тут ганьбить "честь, гідність і ділову репутацію"?

А як бути з іншою вимогою - спростування наступних слів:

"...більшість мала право обрати бажаних їй керівників. Але потрібно було робити це легітимне - у суворій відповідності з Конституцією, законами і Регламентом Верховної Ради України".

Що тут спростовувати? Невже більшість не мала права обирати "бажаних їй керівників"? Якщо ж заперечити друге речення виразу, то виходить, що у Верховній Раді України можна діяти не легітимне та не у відповідності із Конституцією, законами і Регламентом Верховної Ради. "Абсурд", - скаже читач і буде мати повну рацію!

Але ж цей абсурд підписав І.Плющ. Цілком зрозуміло, що не він готував документ. Ініціативу, як добре відомо, проявив В.Медведчук на засіданні координаційної ради більшості, а представляв на суді інтереси позивача доктор юридичних наук Анатолій Селіванов. Тому небезпідставно напрошується думка: саме ці два доктори і брали участь у підготовці документів.

Наступний вираз, який пропонувалось спростувати, такий:

"Але організатори більшості її зігнорували, влаштували в сесійному залі на ранковому засіданні 20 січня справжній бедлам".

Автор статті називає "бедламом" мегафонний мітинг під час проведення пленарного засідання Верховної Ради України 20 січня 2000 року, у якому найактивнішу участь взяли якраз керівники деяких фракцій так званої більшості. А фото координатора більшості Л.Кравчука, який вигукує в мегафони невідомо що, прикрасили сторінки багатьох ЗМІ. То хіба це неподобство може позитивно характеризувати його? То що ж спростовувати?

А як бути із вимогою Медведчука - Плюща спростувати вираз:

"Як відбувалося шахрайство, важко сказати, можна лише здогадуватися".

Невже шахрайство легко пояснити? Чи позивач переконаний у тому, що про нього неможливо здогадатися? Знову нісенітниця.

А ось чергові перли не "останнього в Україні юриста" - вимога спростувати наступний вираз:

"Фабрикація документів - справа звичайна в кримінальних колах. Але фальсифікація постанови Верховної Ради України та ще й у самому парламенті і за участю народних обранців - це щось дике".

Якщо спростувати цей вираз, то виходить, що в кримінальних колах фабрикація документів є небуденною, а надзвичайною справою, а фальсифікація постанови Верховної Ради України зовсім не дике, а цілком звичайне і нормальне явище.

Можливо, що дехто так не лише вважає, а й подібним чином діє, адже фальсифікації та службові підлоги законодавчих актів українського парламенту, коли в його керівництві перебував В.Медведчук, виявлялися неодноразово.

Далі в позовній заяві вимагалось визнати такою, що не відповідає дійсності, наступну фразу:

"Отже, засідання пропрезидентської більшості в Українському домі 21 січня 2000 року розпочалося із фальсифікації-оголошення головуєчим Медведчуком постанови, яка насправді не приймалася. Після чого той же Медведчук фактично самочинно взяв керівництво Верховною Радою України у свої руки".

Оце вже серйозніше. Це чи не єдине, варте уваги, дійсно спірне, на перший погляд, питання. Але тут В.Медведчуку нічого доброго не світить, бо він справді, відкриваючи музейне засідання 21 січня 2000 року, оголосив прийнятою неіснуючу постанову, тобто вдався до обману і фальсифікації. Оскільки в другому пункті зачитаного В.Медведчуком неіснуючого документа доручалося йому - В.Медведчуку - вести засідання Верховної Ради, то будь-який, навіть "не останній юрист", повинен розуміти, що Віктор Володимирович брав керівництво Верховною Радою фактично самочинно. І це теж неможливо спростувати. Яскравим доказом цього є відсутність в Єдиному державному реєстрі законодавчих актів України оголошеної В.Медведчуком прийнятою постанови Верховної Ради України "Про відсторонення від ведення пленарних засідань 21 та 22 січня 2000 року Голови Верховної Ради України Ткаченка О.М. та першого заступника Голови Верховної Ради України Мартинюка А.І.", яка нібито дозволяла йому вести засідання. Це ще раз незаперечно свідчить про обман депутатів і фальсифікацію законодавчого акта саме за участю В. Медведчука.

"Оскільки Медведчук особисто доповідав депутатам зміст сфальсифікованої постанови Верховної Ради України, обґрунтував нею свої дії, підписував документи, які скріплювались піддробленою печаткою, то вже з цього випливає підозра про його причетність до протиправних дій, в яких вбачаються ознаки злочинів, передбачених Кримінальним кодексом".

Цю фразу І.Плющ теж вимагав спростувати, тобто зняти будь-яку підозру з Віктора Медведчука. Але це неможливо з вищевикладених причин. Це - перше. І друге: "підозра" - це ще дуже м'яко сказано.

Високопосадовці позивачі вимагали спростувати і такий вираз:

"Я наполягаю на тому, щоб для встановлення імен усіх парламентських авантюристів, шахраїв, фальсифікаторів і пройдисвітів було створено тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України".

Невже народний депутат не може наполягати на створенні тимчасової комісії парламенту з метою виявлення неподобства? Хіба чесні і порядні люди можуть її боятися? А шахраї і фальсифікатори? Чому найрішучіше проти створення такої комісії виступали об'єднані соціал-демократи на чолі з В.Медведчуком?

Але одною позовною заявою до суду захисники фальсифікаторів і шахраїв не обмежилися. У відповідь на публікації Д.Чобота 12 квітня 2000 року координатор парламентської більшості Л.Кравчук підписав статтю під назвою "Фантазії Дмитра Чобота або як фальсифікуються очевидні факти", яка 18 квітня 2000 року була опублікована в газеті "Голос України". У ній майже дослівно повторено всі аргументи із позовної заяви І.Плюща від 10 квітня. Але з'явився тут і новий мотив: "такий результат (створення більшості. - Д.Ч.), очевидно, став несподіваним для автора статті та його однодумців. Він, очевидно, не задовольняє пана Чобота. І тому депутат вирішив скомпрометувати представників більшості, зокрема й нинішнього Першого заступника Голови Верховної Ради України В.Медведчука..." Ось у чому суть - захисті В.Медведчука, хоча його у публікаціях Д.Чобота не було звинувачено: там лише констатувались факти численних порушень і вимагалось встановити імена фальсифікаторів та дати їхнім діям належну правову оцінку. У таких випадках у народі говорять: "На злодієві шапка горить".

В автора цих рядків немає сумніву у тому, що В. Медведчук був не лише у курсі складання тексту позовної заяви "Про захист честі, гідності і ділової репутації Верховної Ради України", а, й брав у цьому процесі активну участь, як і в підготовці подібного тексту статті в газеті "Голос України" від імені координаційної ради більшості, що може свідчити

про його виняткову особисту і професійну зацікавленість у цій справі.

13 червня 2000 року відбулося перше засідання Радянського районного суду міста Києва у справі про захист честі, гідності та ділової репутації Верховної Ради України за позовом Голови Верховної Ради України до народного депутата України Дмитра Чобота.

На початку засідання Д.Чобіт виголосив клопотання про те, що І.С.Плющ є неналежним позивачем у справі, оскільки він перевищив надані йому конституційні повноваження та без рішення Верховної Ради України самочинно подав позов до суду на народного депутата, який сам є правозгідною частиною Верховної Ради України. До того ж 82 народні депутати України звернулися до суду про те, що вони категорично не згодні із твердженнями І.С.Плюща та наполягають на розгляді цього питання самою Верховною Радою України, Станом на 13 червня 2000 року жодна посадова особа Верховної Ради і жоден депутат не подали скарг щодо викладених у публікаціях Д.Чобота фактів.

У свою чергу позивач - Верховна Рада України в особі її представника А.Селіванова - заявила клопотання про зупинення провадження по справі у зв'язку із порушенням прокуратурою міста Києва кримінальної справи за фактами публікацій статей Д.Чобота. У представленій в суд постанові зазначено, що кримінальна справа порушена у зв'язку із зверненням в Генеральну прокуратуру України першого заступника Голови Верховної Ради України В.В.Медведчука.

Оскільки В.В.Медведчук був ініціатором і позову до суду, то це дає підставу для наступного висновку.

Подаючи позов до суду від імені Верховної Ради України та поширюючи відомості про цей факт у ЗМІ, робилася спроба нав'язати громадськості думку, що написане Д.Чоботом не відповідає дійсності. Але щоб у відкритому судовому засіданні ця версія не тріснула, як мильна бульбашка, зроблено інший крок - порушено кримінальну справу за фактом публікації. Посилаючись на цю кримінальну справу, позивач сам же просив суд зупинити провадження. Суд прийняв ухвалу про зупинення розгляду справи до завершення слідства та прийняття рішення по кримінальній справі.

Готовий довести свою правоту, відповідач оскаржив дії Радянського районного суду і вимагав відновлення провадження по справі, але Київський міський суд залишив рішення районного без змін - там теж вирішили чекати завершення слідства. Колегія Верховного суду України теж не знайшла підстав для скасування рішення щодо висновку районного суду про призупинення провадження по справі.

Виникла парадоксальна ситуація: позивач звертається до суду і тут же просить суд зупинити провадження по справі, а відповідач вимагає її розглянути по суті.

Таким чином, на засіданні координаційної ради парламентської більшості 10 квітня 2000 року В.Медведчук ставить питання про необхідність звернення до суду про захист честі, гідності та ділової репутації Верховної Ради України у відповідь на публікації депутата Д.Чобота, чим він відкрито демонструє свою незгоду з написаним і подає публікації як неправдиві. У результаті В.Медведчук добився бажаного - підтримки керівників та представників фракцій більшості і створив видимість власної правоти. Публікація в газеті "Голос України" під назвою "Фантазії Дмитра Чобіта..." мала завданням вплинути на громадську думку шляхом огульного заперечення фактів, викладених у публікаціях Д.Чобота. Позов до суду на депутата Д.Чобота широко висвітлили ЗМІ, а публікація в парламентській газеті лише посилила заперечення щодо звинувачень у численних фальсифікаціях. Виникла неоднозначна ситуація. Суперечку міг вирішити лише суд.

Дуже добре розуміючи всю правову хиткість становища і не бажаючи зазнати у відкритому судовому процесі жорстокого фіаско та ще й у присутності представників ЗМІ, було придумано досить оригінальну комбінацію. Одночасно із позовною заявою до суду, яку підписав І.Плющ на пропозицію В.Медведчука, останній написав ще й клопотання в Генеральну прокуратуру про порушення кримінальної справи по факту публікації статті Д.Чобота в газеті "Сільські вісті".

Прислухавшись до заступника Голови Верховної Ради України, прокуратура порушила

кримінальну справу №50-2496 "по факту публікації статті Д.Чобота "Оксамитове шахрайство" в газеті "Сільські вісті" від 4 квітня 2000 року".

Автор цих рядків був цілком готовий у суді довести правдивість ним написаного. Але цього не дали зробити. Тільки-но розпочався суд, як представник позивача А.Селіванов вніс клопотання про зупинення провадження по справі "у зв'язку з порушенням прокуратурою кримінальної справи". Стала зрозумілою суть юридичної комбінації. У такому випадку суд зобов'язаний зупинити провадження до завершення слідства. А слідство можна вести роками, і це підлеглі М.Потебенька добре навчилися робити.

Втім є ще одна суттєва обставина. Відкривши кримінальну справу за фактом публікації в газеті "Сільські вісті", прокуратура вилучила у Верховній Раді України всі сфальсифіковані документи, у тому числі й ті, які В.Медведчук намагався видавати за постанови Верховної Ради України. Тепер фальшивок у Верховній Раді немає, а прокуратура їх нікому не показує, прикриваючись таємницею слідства. Кінці шахрайства спробували сховати у воду.

Оскільки і за позовом до суду, і за зверненням в Генеральну прокуратуру України стоїть одна і та ж особа - В. Медведчук, то цілком зрозуміло, що саме він затіяв цю юридичну комбінацію для того, щоб на всю Україну протрубити про судовий захист "честі і гідності", а одночасно зробив усе від нього залежне, щоб насправді цей "захист" ніколи не відбувся.

Ледь не генерал

Під час навчання у Київському державному університеті ім.Т.Шевченка Віктор Медведчук пройшов курс військової підготовки, і йому наказом Міністра оборони СРСР №47 від 4 квітня 1978 року було присвоєне військове звання "лейтенант". 1 жовтня 1982 року В.В.Медведчук отримав військове підвищення і став старшим лейтенантом. У цьому званні він працював адвокатом і завідувачем Шевченківської районної юридичної консультації міста Києва аж до 1995 року.

Та з початком активної бізнесово-політичної діяльності скромне звання старшого лейтенанта не могло задовольнити амбіцій В.В.Медведчука - протягом півтора року він робить карколомну військову кар'єру на суто цивільній ниві і стає аж полковником.

Судячи з послужного списку В.В.Медведчука №37828, 3 липня 1995 року наказом Міністра оборони України йому присвоєне чергове звання "капітана", а вже 24 жовтня цього ж року він став майором. 12 квітня 1996 року В.В.Медведчуку присвоєне звання підполковника, а 29 листопада 1996 року - полковника.

Так рядовий адвокат і початкуючий бізнесмен, який на той час вже несподівано опинився на посаді радника президента України Л.Кучми з питань податкової політики (цікаво, на якій підставі?), який ніколи ніким не командував, жодного дня не перебував на військовій службі, більше того, навіть ні разу не проходив військових зборів, став полковником.

Але якщо взяти до уваги те, що всі записи - від старшого лейтенанта до полковника - зроблено однією рукою і одним чорнилом, то можна припустити: полковник міг народитися протягом одного дня. Навіть якщо це і не так, то все одно - перед нами факт порушення строків присвоєння чергових військових звань. Питається, за які заслуги? Для прикладу: перший радянський космонавт Юрій Гагарін від звання старшого лейтенанта до полковника (вже після свого знаменитого польоту в космос) йшов цілих три роки! Так це ж перший у світі космонавт, бойовий офіцер, льотчик-винищувач. А В.Медведчук хто?

Думається, що звання полковника Віктору Володимировичу присвоювали за його особистою згодою і палким бажанням. Але ось питання: навіщо воно йому? Невже задумав стати головнокомандуючим?

Науковець

Як правило, в науку люди ідуть за покликанням. Ще в студентські роки засвідчують нахил до науково-дослідницької діяльності, результати якої проявляються у публікаціях, виступах на конференціях і семінарах, участі у конкурсах. Нічого подібного за Віктором Володимировичем Медведчуком ніхто не спостерігав - він у пору молодості був зайнятий цілком іншими проблемами. Але на п'ятому десятку літ В.Медведчук вирішив збагатити науку та й здобути собі наукову ступінь. Голові Спілки адвокатів України, відомому бізнесмену і раднику самого президента якось незручно було ходити без наукових ступенів. Бажання швидко втілили у кандидатську дисертацію на тему "Конституційний процес в Україні: організація державної влади і місцевого самоврядування". Керівником став доктор юридичних наук, професор Копейчиков Володимир Володимирович. Захист відбувся 17 липня 1996 року на засіданні спеціалізованої вченої ради при Українській академії внутрішніх справ у Києві. Оponentами були доктор юридичних наук, професор Тихонов Є.Л. і кандидат юридичних наук, доцент Пухтинський М.О.

Варто відзначити, що на той час таке дослідження було досить актуальним. Якраз тоді у пресі обговорювалися численні варіанти нової Конституції, тривала полеміка, йшли дискусії і гарячі політичні суперечки. Тема потрапила в потрібне русло. Але тільки тема, бо сама дисертація написана на вкрай низькому науковому рівні, у ній цілком відсутній глибокий аналіз конституційного процесу і самої організації влади. Автор не запропонував жодної нової теоретичної розробки, не вніс пропозицій, які можна було б використати у процесі підготовки нової Конституції України.

В.Медведчук у своїй роботі твердить: "Основні висновки та положення дисертації викладено в публікаціях наукових видань України". Сама побудова цього речення в граматичному плані є недолугою, однак не будемо на цьому акцентувати увагу - торкнемось самих публікацій. Ось їх перелік:

1. Про теорію і практику конституційного процесу в Україні // Право України. - 1995. - №8. - с.15-19.
2. Проекти Конституції України: досвід порівняльного аналізу // Право України. - 1995. - №9-10. - с.3-8.
3. Право приватної власності на землю: бути - чи не бути їй? // Право України. - 1994. - №9. - с. 12-24.
4. Проект основ державної митної політики в Україні: декларація і реальність // Право України. - 1994. - №3-4. - с. 38-41.
5. Кризова ситуація в адвокатурі України // Право України. - 1993. - №9-10. - с.39-41.

Ось і все. І це В.Медведчук називає "апробацією своїх наукових висновків"? Лише перші дві публікації мають хоч якийсь стосунок до теми дослідження, а решта - це звичайна публіцистика, що ні до теми дослідження, ні тим більше до самої юридичної науки жодного стосунку не має. Ну скажіть, будь ласка, що спільного з кризовою ситуацією в адвокатурі й організацією державної влади та місцевого самоврядування?

Усі публікації В.Медведчука невеликі, на 2-3 сторінки, це не є наукові статті, наукою тут навіть не пахне. Цілком очевидно, що дві публікації здійснено під дисертацію, а ще три просто притягнуто до неї "за вуха". Оце тобі наукова апробація!"

У самій дисертації відсутні ґрунтовні наукові висновки - там їх просто нема, бо хіба можна назвати науковим висновком загальну фразу про те, що "конституційний процес, розвиток якого досліджується в дисертації, є многостороннім і дуже складним явищем"?

А закінчується дисертація взагалі на півслові, при незавершеній думці і висновку не лише до сказаного, а й до самої дисертації. Ось перед вами, шановний читачу, останні речення наукової дисертації В.Медведчука на здобуття вченого ступеня кандидата юридичних наук:

"Глава місцевої адміністрації надає необхідну допомогу органам місцевого самоврядування і здійснює контроль за законністю їх діяльності. У разі встановлення порушення законності у роботі органу місцевого самоврядування, голова районної (обласної) адміністрації звертається до суду з заявою про відміну протизаконних дій органу місцевого

самоврядування".

Процитоване закінчення кандидатської роботи Віктора Володимировича Медведчука на здобуття ним наукового ступеня кандидата юридичних наук є не чим іншим, як колонаукового демагогією, бо тут дисертант у довільній формі лишень переказав зміст окремих положень статті 6 Закону України "Про представника президента України" від 5 березня 1992 року. У цьому переконається кожен, хто порівняє тексти дисертації і закону. У законі написано більш чітко. Очевидно, В.Медведчук вирішив не цитувати його, а просто переказати, щоб не звинуватили у плагіаті. Лише поміняв терміни "представник президента", як було у законі, на "глава адміністрації", як записано у Конституції. Але скажіть на милість: яка тут наука? Щоб у 1996 році видати як наукову розробку запозичений із закону 1992 року текст! До того ж закон цей на час захисту кандидатської дисертації В.Медведчуком вже два роки як не діяв. І за таку мазню в Україні присвоюють ще й наукові ступені? Куди ж дивиться ВАК? І, повторимося, що ж це за наука?

У "дисертації" В.Медведчука відсутні посилання на ґрунтовні наукові розробки з піднятої проблеми. Список використаної літератури і публікацій загальною кількістю всього 106 одиниць складений з неприпустимими у науковій праці порушеннями вимог бібліографічного опису. У жодній назві навіть не зазначено видавництва, не кажучи про редактора, наукову установу, яка випустила працю; ніде не вказано кількості сторінок. Ось деякі буквальні описи праць із кандидатської дисертації В.Медведчука, яка зберігається у відділі дисертацій Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.

69. Політологія. Львів. 1993.

73. Політологічні читання. 1992, №№1,2.

74. Політична думка. 1993, №1.

75. Политическая мысль. 1994, №2.

90. Складові демократії. К., 1993.

Що це за "Політологія": монографія, збірник чи періодичне видання - неясно. Хто її автори, редактор, відповідальний за випуск - невідомо. Судячи із вказівки на числа видань, можна здогадатися, що це журнали. Але як науковець може посилатися на весь журнал? Посилаються завжди на конкретну публікацію із вказівкою конкретного автора та зазначенням сторінок. Невже такі прописні істини не знає той, хто прагне стати кандидатом і навіть доктором наук?

Так, як складено список використаної літератури В.Медведчуком, жоден науковець складати просто не може, це неприпустимо навіть в студентській дипломній роботі.

Кандидатська дисертація В.Медведчука написана на примітивному і низькому рівні. Якщо її писав сам Віктор Володимирович, то робив він це вкрай непрофесійно і бездарно. Якщо дисертацію писав хтось інший, а таке теж можливе, то діяв поспіхом і вкрай недбало, розраховуючи на те, що, крім опонентів із числа своїх друзів, її ніхто читати не буде.

Думаю, що з цього короткого переліку публікацій справжні науковці зрозуміють, з ким мають справу. Бібліографічний опис літератури і друкованих праць не витримує жодної критики, а сама дисертація не тягне навіть на дипломну роботу випускника університету.

Через рік В.В.Медведчук вже захистив докторську дисертацію на тему "Сучасна українська національна ідея і актуальні питання державотворення". Захист відбувся 19 листопада 1997 року у знайомих стінах Академії внутрішніх справ України. Офіційними опонентами виступили доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАН України В.Д.Сіренко, доктор юридичних наук, професор Є.В.Назаренко і доктор юридичних наук, професор Ю.М.Тодина.

Сама докторська дисертація в Національній бібліотеці України імені В.І.Вернадського відсутня, хоча там зберігаються і мають зберігатися всі дисертації, які захищалися в Україні, починаючи з 1951 року. Чому вона відсутня, є загадкою і для самих працівників бібліотеки. За їх словами, у бібліотеці це другий випадок, коли відсутня докторська дисертація. Перший трапився з Дмитром Володимировичем Табачником, теж народним депутатом України, колишнім главою адміністрації президента Л.Кучми, теж полковником у запасі. Все майже

так, як і у В.Медведчука.

Через відсутність дисертації довелося користуватися її авторефератом. "По темі дисертації, - зазначено в авторефераті, - автором опубліковано у 1997 році монографічне дослідження "Сучасна українська національна ідея і питання державотворення" обсягом 9,24 друкованих аркушів... Загальний обсяг опублікованих праць по темі дисертації становить понад 40 др. арк."

40 друкованих аркушів - це майже тисяча стандартних сторінок машинопису. Де вони взяли в В.Медведчука протягом одного року? Рік перед тим, на попередньому захисті кандидатської дисертації він представив всього п'ять благодійних публікацій по кілька сторінок, а тут цілих три томи! В.Медведчук зазначив, що у 1997 році опублікував монографічне дослідження "Сучасна українська національна ідея і питання державотворення" обсягом 9,24 друкованих аркушів. А де ж решта? Відповіді в авторефераті немає. Мабуть, написано в розрахунку на те, що ніхто не додивиться. Мовляв, кому воно потрібно?

Що стосується монографії про національну ідею, то вона бездарна по суті, а виклад національної ідеї у ній є не чим іншим, як нісенітницею.

Щоб захистити дисертацію потрібно присвятити їй частину свого життя - це незаперечна істина. Але приклад В.Медведчука свідчить, що для цього взагалі нічого не потрібно присвячувати.

Тепер скороспеченого доктора юридичних наук В.В.Медведчука запрошують бути офіційним опонентом на захистах дисертацій у сфері юридичних наук; він фігурує як автор, співавтор у ряді публікацій, його ім'я як редактора красується у кількох солідних виданнях.

У 2000 році редакція журналу "Адвокат" видала книгу: "Судові промови адвокатів України", головним редактором якої значиться доктор юридичних наук В.В.Медведчук. До збірки увійшли 32 промови адвокатів України за період 40-х - початку 90-х років. І жодної промови самого Віктора Володимировича Медведчука. А жаль: міг би туди подати свої промови на процесах Юрія Литвина і Василя Стуса. Згодились би для історії адвокатури та юридичної науки України.

Заслужений орденосець

Віктор Володимирович Медведчук вирізняється рідкісним прагненням самозвеличення та манією до усіляких звань, нагород і посад.

У вересні 1990 року було створено Спілку адвокатів України. На голову С пілки пропонували кандидатуру відомого київського адвоката Олександра Нечипоренка, тодішнього народного депутата України від М.Києва, але він від посади відмовився, мотивуючи це великою зайнятістю у парламенті. У зв'язку з його відмовою активність проявили кілька осіб і запропонували кандидатуру Віктора Медведчука. На цей час у середовищі юристів він був нічим не примітною особою: як адвокат не виграв жодного резонансного процесу, як юрист не написав жодної поважної статті, як громадянин не зробив жодного гідного суспільного вчинку.

Про саму Спілку адвокатів та її завдання самі адвокати тоді не мали чіткого уявлення, тож і не стали дискутувати і обрали головою Віктора Медведчука, тим більше, що на його підтримку виступив і сам О.Нечипоренко. Так Віктор Володимирович Медведчук став головою Спілки адвокатів України і членом правління Спілки адвокатів СРСР. Посада винесла нашого героя на український і всесоюзний рівень та сприяла його подальшому суспільному злету.

Сам В.Медведчук приділив новоствореній організації немало часу та уваги і добився значних успіхів в її популяризації. Особливу роль у цьому плані відіграла друга річниця створення Спілки, яку відзначали майже на загальноукраїнському рівні. До цього ювілею правління спілки 7 травня 1992 року порушило перед президентом України Леонідом Кравчуком клопотання про присвоєння почесного звання "Заслужений юрист України"

кільком адвокатам, серед яких на першому місці названо Віктора Володимировича Медведчука. І вже 19 серпня 1992 року президент України Л.Кравчук своїм указом присвоїв В.Медведчуку почесне звання "Заслужений юрист України" з формулюванням "за заслуги у зміцненні законності, захисті прав та законних інтересів громадян". Що це були за "заслуги", залишається великою загадкою. Невже натяк на "захист прав" політ'в'язнів Юрія Литвина і Василя Стуса? Чи, може, тоді про ці процеси у відділі нагород адміністрації президента України ще не знали? Швидше всього, що так.

Як би там не було, але очевидно одне - почесне звання Заслужений юрист України" В.Медведчук отримав разом з групою юристів, до якої входили голова і заступники голови Співки адвокатів України, на честь річниці створення самої Співки, тобто не за якісь конкретні заслуги, а завдяки посаді, яку на той час обіймав.

У 1993 році голову Співки адвокатів України - заслуженого юриста України В.Медведчука - обирають головою Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури при Кабінеті Міністрів України. Наступного року В.Медведчука як голову Співки адвокатів вводять до складу координаційного комітету по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю при президентові України. У 1995 році він стає членом ради роботодавців та товаровиробників при президентові України, а в 1996-му - радником президента з питань податкової політики, в 1997-му - членом Вищої економічної ради президента України. Чому юрист із дуже сумнівним минулим став членом Вищої економічної ради президента України Леоніда Кучми, залишається загадкою, однак ця посада стає підставою для одержання В.В.Медведчуком почесного звання дійсного члена Академії економічних наук України. Яке відношення адвокат має до економічної науки, можуть відповісти лише ті, хто зробив Віктора Медведчука академіком економіки при повній відсутності праць і публікацій у цій галузі науки. Згодом В.Медведчук стає ще й академіком Міжнародної слов'янської академії, членом Вищої ради юстиції України, головою Національної ради з питань молодіжної політики при президентові України. Тобто публічно задекларована сфера діяльності Віктора Медведчука охоплює дуже широкий спектр: адвокатура, податкова справа, економіка, боротьба з корупцією та оргзлочинністю, зайнятість населення, молодіжна політика, юридична та економічна наука. Як все це під силу одній людині, причому дуже серйозно зайнятій власним бізнесом?

Думаю, відповідь очевидна.

Бурхлива діяльність В.Медведчука отримала відповідну оцінку Леоніда Кучми. Перший орден "За заслуги" III ступеня В.Медведчук одержав як голова Співки адвокатів з нагоди п'ятої річниці незалежності України, хоча до справи боротьби за незалежність він не мав жодного стосунку. Більше того, як добре свідчить його участь у судових процесах Юрія Литвина і Василя Стуса, все було з точністю до навпаки. В указі президента №753/96 від 22 серпня 1996 року зазначено, що В.Медведчук удостоюється нагороди "за визначні досягнення у праці, що сприяють економічному, науково-технічному і соціально-культурному розвитку України, зміцненню її державності і міжнародного авторитету". Між іншим, згідно з цим указом і з таким же формулюванням орденом "За заслуги" III ступеня був нагороджений і Г.Суркіс. У 1998 році президент нагороджує Віктора Медведчука орденом "За заслуги" II ступеня, а в 2000 році - I ступеня. Таким чином, Віктор Медведчук стає повним кавалером ордена "За заслуги". Але нехай спробує хтось пригадати бодай про одну заслугу Віктора Медведчука перед Україною, гідну державної нагороди. Невже участь у брутальному парламентському перевороті січня 2000 року, обмані народних депутатів, прямій причетності до кількох сфальсифікованих постанов Верховної Ради України варті нагороди орденом "За заслуги" I ступеня? Чи не є це яскравим прикладом профанації самої справи державних нагород у сучасній Україні?

Але, крім державних орденів, Віктор Медведчук встиг отримати ще й статуетки шоу-акції "Людина року" у 1996-му, 1997-му, 1998 роках його визнано "Юристом року". За що? У 1999 році він став лауреатом в номінації "Політичний лідер року", перевершивши навіть Леоніда Кучму. Але ось питання: в чому ж полягає це лідерство? Варто зазначити, що

в ці ж роки приятель Віктора Медведчука Григорій Суркіс регулярно ставав лауреатом в номінаціях "підприємець" і "меценат" року.

Створили собі гучну виставу, орендують найкращий в Україні зал. запрошують артистів, нагороджують себе та друзів і твердять, що кращих юристів, підприємців, меценатів, політиків, ніж вони, в Україні нема. Та якщо пильніше придивитися, то за всіма цими нагородами - мильні бульбашки і туман. Рано чи пізно туман розсіється, а бульки тріснуть - такий закон природи.

Голова партії

Дуже хочу, щоб наша партія прийшла до влади.

Віктор Медведчук ²⁴

*Наша мета - отримати владу, ми твердо
стоїмо на цих позиціях, ми боремося за владу.*

Віктор Медведчук ²⁵

*Тандем Суркіс-Медведчук складає собою одну з можливих
"альтернатив" розвитку України в найближчі роки. ²⁶*

Багатство творить багатство. А щоб його успішно творити, потрібний вплив. І чим більше багатства, тим сильнішим повинен бути вплив: на владу, державу, народ. Дуже важливим інструментом цього впливу, поряд із численними засобами масової дезінформації, є псевдопартії, які не мають жодного стосунку до ідеологій, що їх офіційно задекларовують.

Дуже красномовною у цьому плані є діяльність в теперішній Україні структури під назвою Соціал-демократична партія України (об'єднана). Аби не втратити популярного тепер в Європі соціал-демократичного бренду (навіть канцлер Німеччини Герхард Шрьодер є соціал-демократом), партія В.Медведчука залишила у своїй назві слово "об'єднана", щоб пройти державну реєстрацію під такою ж назвою.

Якщо виходити суто з ідеологічних засад, то ідеологія СДПУ(о) Віктора Медведчука по суті не відрізняється від ідеології Соціалістичної партії України Олександра Мороза. Обидві партії є лівоцентристськими, а обидва їх лідери відверто називали себе лівими центристами. Обидві партії урочисто відзначають 1 травня - День міжнародної солідарності трудящих. Соціалісти ходять на демонстрації з червоними гвоздиками, а об'єднані есдеки - з червоними трояндами. Якщо на мітингах соціалістів лише просто виступають, то після мітингів об'єднаних есдеків учасникам масовки видають ще й по сто грамів горілки і порцію гречаної каші з м'ясом на закуску, як це було на маївці 2001 року у Києві. До речі, на ній виголошувались здравиці російською мовою: "Хай жеє СДПУ(о)!", "Хай жеє Віктор Медведчук!"; мітинуючі кричали "ура!" Майже як у радянські часи, тільки горілки і каші тоді не давали.

Щедрість лідерів об'єднаних есдеків сприяє масовості заходу. особливо коли про це оголошують відкрито і задалегідь. Ось і стоять люди з червоними трояндами, тримають есдеківські гасла, а телебачення вміло показує це дійство на всю Україну: соціал-демократи мітингують.

Ідеологія соціал-демократів - це соціалістична ідеологія, в її основі і лежить соціальний захист трудівників. Нагадаю: саме Російська соціал-демократична робітничка партія (РСДРП) була попередницею ВКП(б) і КПРС, входила в Комуністичний Інтернаціонал.

²⁴ [24] Факты. - 2000. - 28 квітня.

²⁵ [25] Медведчук В. "Так, ми впевнені люди. І так буде завжди". / Інтерв'ю Т.Вергелес // Високий замок. - 2001. - 7 грудня.

²⁶ [26] Вечірні вісті. - 2001. - 8 лист. - С.5.

Тепер існує і активно діє Соціалістичний Інтернаціонал. Якраз в Соцінтерн вже кілька років намагаються вступити і Соціалістична партія Олександра Мороза, і Соціал-демократична партія України Юрія Буздугана, і Соціал-демократична партія України (об'єднана) Віктора Медведчука. Ідеологічних і програмних розбіжностей між цими партіями майже немає.

Хоча сучасні прихильники В.Медведчука декларують себе соціал-демократами, але насправді захищають вони інтереси не трудового люду, а великої буржуазії, до якої передусім належить верхівка СДПУ(о). Дуже красномовними у цьому плані є слова Віктора Медведчука: "Так, справді, частина керівництва СДПУ(о) є людьми багатими". 27

Ситуація з СДПУ (о) є яскравою ілюстрацією анахронізму сучасної української політики - одні з найбагатших людей України В.Медведчук, Г.Суркіс та інші очолюють партію лівого спрямування.

У 1996 році Віктор Медведчук був обраний заступником голови СДПУ (о), а в жовтні 1998 року - головою цієї партії.

У 2000 році В.Медведчук видав дві книги, присвячені соціал-демократії: "Соціал-демократичний вибір - історичний шанс для України. - К.: Основні цінності, 2000. - 160 с., іл." і "Дух і принципи соціал-демократії: українська перспектива. - К.: Основні цінності, 2000. - 200 с."

Під керівництвом В.Медведчука СДПУ(о) розгорнула дуже активну діяльність в усій Україні. Цілі регіони оголошуються сферами впливу і відповідальності цієї структури. Осередки СДПУ (о) створюються повсюдно. У Бродівському районі на Львівщині їх офіційно створили у 86 населених пунктах, навіть на хуторах. Чим пояснити таке небачене в Галичині явище: любов'ю до лівих ідей чи дивною симпатією до В.Медведчука і Г.Суркіса?

Саме в останні роки в українській і зарубіжній пресі з'явилася низка критичних публікацій про фінансово-політичну структуру під назвою СДПУ(о). Небезпід-ставними є твердження про те, що в Україні відверто та цинічно паразитують на соціал-демократичних цінностях і гаслах, переслідуючи при цьому власні політичні і комерційні інтереси.

Аналізуючи діяльність СДПУ (о) у Закарпатті, народний депутат України двох скликань Василь Шепя висловився дуже промовисто:

"Методи політичної боротьби, які використовує партія Суркіса-Медведчука, я називаю ультрафашистськими". 28

Але основною місією СДПУ(о) є легалізація впливу В.Медведчука, Г.Суркіса та їх компаньйонів по бізнесу на Верховну Раду України, органи виконавчої влади та самоврядування і, найголовніше, створення платформи, яка б забезпечила їм штурм найбільшої владної вершини - поста президента України. Парламентські вибори 2002 року стануть у цьому плані генеральною репетицією.

Очолована В.Медведчуком партія СДПУ(о) перша весною 1999 року висунула Леоніда Кучму кандидатом у президенти України. Лідери об'єднаних соціал-демократів В.Медведчук і Г.Суркіс зробили все можливе і неможливе, щоб протягнути свого протеже у крісло керівника Української держави. Разом з іншими олігархами їм вдалося переконати електорат і добитися мети. При Л.Кучмі їм дуже затишно і добре. Але тепер вони мусять розділити з Леонідом Кучмою відповідальність за його діяльність. Це перше. І друге. 10 квітня 2000 року, напередодні сумновідомого всеукраїнського референдуму за так званою "народною ініціативою", в програмі "УТН-Панорама" Леонід Кучма висловив черговий перл, який неодноразово цитувала преса: "Політик повинен бути політиком, бізнесмен повинен бути бізнесменом, а кримінал - займатися своєю справою". Дуже цікаво: а чим у світлі цієї

27 [27] Киевские ведомости. - 1999. - 13 травня.

28 [28] Шепя Василь. І землею доля й серце проросли / Інтерв'ю взяв Володимир Креголець // Срібна земля. Тижнева закарпатська газета. - 2001. - 3 листопада.

настанови свого патрона має займатися Віктор Медведчук?

Радники

Я - за суворе дотримання законів і в першу чергу владними структурами та їхніми функціонерами.

Віктор Медведчук ²⁹

Як відомо, з 1996 року Віктор Володимирович Медведчук працював радником президента України Л.Кучми з питань податкової політики. Така відповідальна державна сфера була доручена людині, яка не мала до неї найменшого стосунку, - про це свідчить уся попередня діяльність: громадський помічник міліції по лінії кримінального розшуку, позаштатний працівник міліції, керівник загону добровольців народної дружини, сортувальник, адвокат, В завідувач адвокатською конторою - усі ці посади не стосувалися проблем податків і державних фінансів.

За які такі заслуги В.В.Медведчук зайняв високу посаду радника] президента України Л.Кучми взагалі і з питань податкової політики зокрема?

Подібним чином стали радниками президента України майже всі відомі тепер олігархи. Колишній продавець комісійного магазину, а згодом директор однієї з овочевих баз міста Києва Олександр Михайлович Волков став радником Леоніда Кучми з питань внутрішньої політики. А колишній начальник служби виробничо-технічної комплектації управління капітального будівництва київського міськвиконкому Григорій Рахмільович Суркіс, який працював на цій посаді аж до 1991 року і мав великий досвід у забезпеченні будов та потрібних людей імпортними унітазами і пісуарами, став успішно радити президента у справах фінансів та економіки. Радником Л.Кучми став також інший відомий олігарх Віктор Пінчук, той принаймі хоч його "громадський зять".

Як професійно та результативно впливали такі радники на економіку, внутрішню і податкову політику президента, відчули на собі тисячі українських керівників підприємств та й зрештою - увесь народ. Економічне безладдя та податковий прес довели виробництво майже до повної руїни. При цьому бізнесово-комерційні структури радників, подібні до таких як "Славутич", "Інтерпайп", процвітали.

Близькість до президента, можливість впливати на його податкову політику та своєчасно отримувати інформацію про наступні зміни в оподаткуванні, безумовно, повинні були сприяти бізнес-діяльності В.Медведчукатайого компаньйонів. Оце, мабуть, найбільш цінне, чого досягнув Віктор Володимирович Медведчук на посаді радника президента України з питань податкової політики.

Подібні радники оточили Л.Кучму в усіх інших сферах життя держави. Результати їхньої спільної діяльності очевидні і відомі всьому світові.

За якими критеріями підбирались радники президента України, не може пояснити тепер навіть Леонід Данилович Кучма. Чим керувались його радники, коли підбирали собі радників, мабуть, теж громадськість не дізнається. Наприклад, яким чином бізнесмен Сергій Самусев став радником першого заступника Голови Верховної Ради України В.В.Медведчука? Це питання виникло не в результаті його мудрих порад, а як наслідок здійсненого ним вчинку 24 серпня 2001 року.

У цей святковий день мешканець міста Львова Андрій Куфлик разом із дружиною Оленою їхали своїм автомобілем "Фольксваген-Гольф" чотирьохрядною автомобільною трасою Львів-Київ. Поблизу села Гаї Смоленські Бродівського району їх наздогнав автомобіль "Мерседес-500". "Фольксваген-Гольф" рухався по лівому ряду і не давав змоги його обігнати. Те, що за ним рухається "Мерседес", Андрій Куфлик помітив пізно -

²⁹ [29] З передвиборчої програми 1994 року кандидата в народні депутати по Артемівському виборчому округу №1 М.Києва В.В.Медведчука.

розмовляв із дружиною, в салоні грала музика, тому сигналів "Мерседеса" своєчасно не почув, а коли його побачив - подав управо. Однак затримка для пасажирів "Мерседеса", очевидно, була суттєвою, тому вивела їх із психологічної рівноваги.

Як свідчать у своїх письмових показах в міліцію Андрій і Олена Куфлики, коли автомобіль "Мерседес-500" темно-синього кольору їх обігнав, він раптово зменшив швидкість і дав можливість "Фольксвагену" його наздогнати. "Мерседес" їхав у лівому ряді, "Фольксваген" - у правому. Коли автомобілі порівнялися і їхали паралельно, плавно відкрилось затемнене заднє праве вікно "Мерседеса" і з нього висунулась чоловіча рука з пістолетом. Ствол направлено прямо в голову водія "Фольксвагена" Андрія Куфлика. Побачивши це, він з переляку різко загальмував. У цей час, як свідчить дружина А.Куфлика Олена, їй здалося, що був постріл, вона й запам'ятала номер автомобіля - 888-48. "Мерседес" різко набрав швидкість і зник. На трасі, крім "Фольксвагена", поблизу не було нікого. Налякане подружжя Куфликів через 6 км доїхало до поста ДАІ на кордоні між Львівською і Рівненською областями та заявило про інцидент. Міліція спрацювала оперативно - по радіо дали команду, і "Мерседес" затримали поблизу села Крупець Радивилівського району Рівненської області. Туди ж негайно виїхала група захоплення, повідомили обласне керівництво.

Як свідчить протокол огляду, складений слідчим Радивилівського РВ УМВСУ у Рівненській області майором міліції Бречко С.І., "На пропозицію пред'явити вогнепальну зброю Самусев С.В. із бардачка панелі салону автомобіля вийняв і пред'явив для огляду пістолет ФОРТ-12Д калібру 9 мм №В-1346, в рукоятці якого знаходився магазин з 11 патронами, а також дозвіл №3497, виданий 27 квітня 2001 року на право зберігання, носіння спеціального засобу (виданий ГУАСМ МВС України на його ім'я)". У магазині був відсутній один патрон - дванадцятий.

Рівненські міліціонери були вражені посадами затриманих: власник автомобіля і пістолета Самусев Сергій Володимирович - радник першого заступника Голови Верховної Ради України В.Медведчука; за кермом автомобіля знаходився Островський Юрій Михайлович - радник голови комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією. Крім них, пасажирами були ще Мольков Сергій Анатолійович - віце-президент закритого акціонерного товариства "Золоті Ворота" (відомої структури, що буде шикарні вілли для товстосумів поблизу Києва) і Ящук Віктор Анатолійович - директор лісокомбінату із Закарпаття. Всі - члени СДПУ(о).

Вже згодом з'ясувалось, що голова комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Юрій Кармазін навіть не знав Островського Ю.М., ніколи з ним не зустрічався, а посвідчення радника йому виписали в апараті Верховної Ради України згідно з клопотанням народного депутата України Олександра Задорожного - близького приятеля і соратника Віктора Медведчука.

Міліція встановила, що на правому задньому сидінні "Мерседеса", звідки, за свідченнями подружжя Куфликів, їм погрожували пістолетом, знаходився Сергій Самусев.

На час написання цих рядків слідство у справі медведчуківського радника-стрільця тривало.

Уся ця історія із стрільбою по живих людях з автомобіля поблизу Бродів свідчить про моральне обличчя людей, які оточують Віктора Медведчука і яких він підбирає собі у помічники. Як кажуть у народі:

"Яке їхало - таке й здибало".

І ще одна деталь. Номер автомобіля "Мерседес" - 888-48 дуже нагадує номер державної служби охорони президента України. Перші дві цифри "88" означають, що машина належить Державній службі охорони президента України, а три вісімки - що це закріплена машина якогось керівника цієї служби, тому міліція до них ставиться з певним пієтетом; різниця полягає в дрібниці - літерах: президентська служба має позначення КА, а медведчуківський стрілець одержав КЕ.

Чи не свідчать випадки з деякими так званими "радниками" про зловживання владою

осіб, яких лише за моральними якостями до цієї влади не можна допускати і на гарматний постріл? А може такі дії радників якраз і узгоджуються з актуальними методами "державотворення", накресленими у Медведчуківській дисертації?

Претендент у наслідники

Партія не приховує: ми йдемо до президентських виборів 2004 року зі своїм кандидатом, і це лідер партії Віктор Медведчук.

Олександр Зінченко ³⁰

Восени 1999 року, якраз у розпал тодішньої кампанії по виборах президента України, в одній із телепередач студії "Епіцентр" Віктор Медведчук чітко дав зрозуміти, що на наступних виборах 2004 року він виставить свою кандидатуру на найвищу посаду в державі. Виглядає, що В.Медведчук якоюсь мірою розвинув стару істину: нова виборча кампанія починається наступного дня після виборів - він це правило випередив на цілий тиждень.

Із цього часу політологами, журналістами і широкими колами громадськості Віктор Медведчук розглядається як найреальніший кандидат у президенти України - наслідник Л.Кучми.

До речі, слово "наслідник" може мати два значення: "наступник, спадкоємець", "людина, яка здатна добре наслідити".

Маючи намір серйозно боротися за президентське крісло, В.Медведчук вирішив, що посада голови Верховної Ради України була б для цього ідеальним стартовим майданчиком. Саме тому під час парламентської кризи соціал-демократи Г.Суркіс і його довірена особа Л.Кравчук робили все можливе, щоб місце О.Ткаченка зайняв їхній партійний колега. Однак розклад політичних сил у Верховній Раді склався не на користь "об'єднаних". Більшість прийняла рішення висунути на посаду голови парламенту ту кандидатуру, яка під час рейтингового голосування набере найбільшу кількість голосів. Стало зрозуміло, що В.Медведчук тут не потягне. Тому він особисто виступив проти рейтингового голосування, зняв свою кандидатуру і запропонував підтримати реального кандидата - Івана Степановича Плюща. Таким чином, лідер СДПУ(о) зрезигнував у боротьбі за крісло спікера. Це була одна з найболючіших поразок Віктора Медведчука, яка загальмувала його сходження до вимріяної вершини. Але і посада першого заступника Голови Верховної Ради України все-таки дещо зміцнила позиції претендента на президентський олімп.

Як відомо, в січні-квітні 2000 року тривала кампанія по проведенню всеукраїнського референдуму щодо внесення змін до Конституції. Ідея самого референдуму "за народною ініціативою" визріла у середовищі олігархів, і якраз Віктор Медведчук, як стверджував Л.Кучма на зустрічі з депутатами більшості, був автором запропонованих питань.

Варто зауважити, що питання всеукраїнського референдуму, особливо перше (щодо недовіри парламенту) і шосте (про внесення змін до Конституції безпосередньо за результатами референдуму), були антиконституційні, незаконні і антидемократичні. Мета референдуму була очевидною - поставити парламент під контроль президента та надати главі держави додаткові повноваження. Все це вело до встановлення в Україні антидемократичного авторитарного режиму, схильність до якого постійно демонстрував Л.Кучма. Але думається, що референдум готувався не під Л.Кучму, а під його "наступника".

Одночасно з розкручуванням референдуму з березня 2000 року розпочалася шалена атака на щойно призначений уряд Ющенка -Тимошенко. Особливо старалися у цьому плані контрольовані олігархами засоби масової інформації. Дійшло до того, що весною уряд звинувачували у неготовності до наступного опалювального сезону! Відповідна робота була проведена і з президентом. Судячи із плівок М.Мельниченка, саме у березні 2000 року глава держави заявив: "Я Ющенка унічтожу". Тоді ж він збирався знищити і Юлію Тимошенко.

³⁰ [30] Цитовано за газетою "День". - 2001. - 14 серпня.

У Верховній Раді України в цей час посилено циркулювали чутки, що на місце В.Ющенка Л.Кучма рекомендуватиме В.Медведчука. Самому урядові пророкували лічені дні - максимум до червня 2000 року. За задумом олігархів, нові президентські вибори мали відбутися значно раніше 2004 року. Якби їхня людина стала прем'єром, то це означало, що у разі раптової відставки президента прем'єр, згідно з Конституцією, став би виконувати його обов'язки, а відповідно і користуватися плодами референдуму за "народною ініціативою". Маючи такі важелі впливу як адмінресурс, гроші і цойно набутий досвід проведення президентських виборів, ще одна виборча кампанія мала б пройти на "ура" згідно із заготовленим і чітко визначеним сценарієм. Те, що це міг бути реальний варіант розвитку підтверджують події "касетного скандалу". Поставивши президента перед вибором чогось подібного і безтурботною пенсією, знали: президент, звісно, вибрав би останнє. На це, очевидно, і розраховували, але, як звичайно, "переборщили" по частині чуток.

Для того, щоб підготувати громадську думку до можливої дострокової відставки діючого президента, весною 2000 року по всій Україні стали масово ширитися чутки про тяжку хворобу Л.Кучми. Вони дійшли і до самого Леоніда Даниловича, який змушений був спростувати їх через телеканали. За свідченням газети "Версія", чутки про можливість дострокової передачі президентом своїх повноважень "насліднику", на роль якого пророкували Віктора Медведчука, виходили саме від "сімки". Такі дії зловмисників змусили насторожитися президента і викликали у нього небезпідставні підозри.

Одночасно із цією історією Конституційний Суд України під тиском української громадськості та міжнародних організацій змушений був визнати неконституційними перше і друге запитання, які виносилися на всеукраїнський референдум, а без них його результати не мали жодного реального значення та підривали і так невисокий авторитет Л.Кучми, що не могло його не турбувати.

Як наслідок, теплі і майже батьківські стосунки В.Медведчука і Л.Кучми явно охололи, а в результаті питання про спадкоємця відійшло на задній план.

18-19 березня 2000 року в Палаці "Україна" проходило чергове шоу під назвою "Людина року - 99", у якому найактивнішу участь завжди брали лідери об'єднаних соціал-демократів, щорічно стаючи його лауреатами трохи не в усіх номінаціях. Вперше за останні чотири роки президент не був присутній на церемонії. Це був недобрий знак для олігархів. Однак приємною для В.Медведчука стала нагорода - статуетка "Прометей - престиж політичного лідера року". До цього політичним лідером визнавався президент України Л.Кучма. Навіть у самій процедурі нагороди спостерігалася тенденція до спадкоємності.

Зауважмо: Віктор Медведчук став першим, чиє ім'я було назване як реального кандидата на виборах президента України 2004 року. Ясна річ: кореспондент радіостанції "Бі-бі-сі", який весною 2000 року брав інтерв'ю в Леоніда Кучми, добре знав про це і запитав його, що він думає про своїх наступників. На це Л.Кучма відповів: "Я про себе думаю, а іншим не раджу". Ці слова В.Медведчуком були сприйняті як застереження, висловлене персонально на його адресу, бо інших кандидатур ніхто серйозно не обговорював.

Крім словесного застереження, Л.Кучма здійснив низку інших вагомих кроків для нейтралізації небезпечних тенденцій. Серед них найбільш дієвою і гучною стала так звана департизація органів державної влади. Одного квітневого дня 2000 року всі губернатори областей нараз склали свої партійні повноваження і звернулися з відповідним листом до президента. У цьому листі керівники скаржились, що "окремі політичні сили та їх лідери все частіше роблять спроби підминати під себе органи влади... Більш того, з метою посилення тиску на місцевих керівників щодо кадрових призначень представники окремих партій активізували у засобах масової інформації критику владних органів". Важко повірити, щоб такі радикальні дії лідерів областей не були попередньо погоджені. Фактично головним вістря "кампанія департизації" була спрямована проти СДПУ(о). Особливо боляче вона вдарила по її вотчині - Закарпаттю, де всі керівники районів та чиновники різного рангу за прикладом глави обласної адміністрації В.Балоги вийшли з СДПУ(о). Причому вчинили

вони так першими в Україні ще до знаменитого листа всіх губернаторів.

Безумовно, що це був дуже сильний удар по партії Суркіса-Медведчука. До цього слід додати постійне прослуховування їх телефонних розмов, про що свідчать Мельниченкові плівки. Таким чином, несподівано "солодка парочка" олігархів потрапила під ковпак стеження і владний прес. Над їхніми рожевими планами нависли небезпечні хмари: замість президентського крісла на горизонті замаєчила президентська сокира. Все це не могло не викликати дуже серйозної стурбованості.

Незабаром, після висловленого застереження Л.Кучми та його рішучих кроків, обережний Віктор Медведчук у близькій об'єднаним соціал-демократам газеті "Власть й політика" від 29 квітня 2000 року заявив: "Я чесно і відверто стверджую, що потягів до найвищої посади в державі й думок про це у мене немає й не може бути. З об'єктивних і суб'єктивних причин". Треба думати, що це був вимушений тактичний хід. Адже В.Медведчук не розстався з рожевою мрією про власне президенство. Орган СДПУ(о) "Наша газета" та інші видання об'єднаних соціал-демократів продовжували розкручувати імідж Віктора Медведчука, називаючи його "одним з основних претендентів на посаду президента на виборах 2004 року".

Близька до СДПУ(о) газета "День" 14 серпня 2001 року навела слова керівника фракції об'єднаних соціал-демократів Олександра Зінченка: "Партія не приховує: ми йдемо до президентських виборів 2004 року зі своїм кандидатом, і це лідер партії Віктор Медведчук".

Для забезпечення успіху В.Медведчук та його прихильники вже тепер розгорнули досить продуману і потужну кампанію із залученням внутрішніх і зовнішніх можливостей. Вони намагаються пробитися в "Соцінтерн" і шукають підтримки впливових політичних і фінансових груп за кордоном.

Об'єднані соціал-демократи прагнуть привернути до себе увагу певних впливових кіл США та Ізраїлю. Одним із способів цього є періодичні заяви фракції СДПУ(о) з гострим осудом дій арабських терористів на території держави Ізраїль та підготовки проєктів звернень Верховної Ради України з цих питань.

Що стосується США, то, як пише в газеті "Дзеркало тижня" від 7 липня 2001 року Юлія Мостова, "просуватися на американський ринок соціал-демократам допомагає лобістське піар-агентство "Апко" і досить серйозні зв'язки у впливових єврейських організаціях". Саме ці сили вважають, що майбутнє України має бути пов'язане з СДПУ(о) і Віктором Медведчуком.

Однак виглядає дивним, що українські соціал-демократи шукають підтримки не в рядах світової соціал-демократії, а серед світового капіталу, якому якраз і протистоїть справжня соціал-демократія. Чи не випадково у вітчизняній і закордонній пресі з'явився жарт про партію Суркіса-Медведчука: "СДПУ(о) має таке відношення до соціал-демократії, як "Мерседес" до трактора".

Нарцис

Так, ми впевнені люди, і так буде завжди.

Віктор Медведчук ³¹

Характерною прикметою особи Віктора Медведчука є самозакоханість у власну персону - це проявляється в усьому: манері поводитись, говорити, давати інтерв'ю, навіть позувати перед об'єктивом.

Дуже характерним у цьому плані є розлоге інтерв'ю В.Медведчука газеті "Факты" від 28 квітня 2000 року. Це був час, коли об'єднані есдеки нещадно критикували уряд Ющенка-Тимошенко, який, за їх задумом, мав піти у відставку до червня. Одним із головних кандидатів на посаду прем'єра тоді розглядався саме Віктор Медведчук. Тому інтерв'ю мало

³¹ [31] Високий замок. - 2001. - 7 грудня.

готувати відповідний ґрунт та сприяти створенню позитивного іміджу В.Медведчука в українському суспільстві. Очевидно для того, щоб випередити можливих критиків із табору політичних опонентів, в інтерв'ю не оминалось багато гострих і неоднозначних питань.

На запитання журналіста Олени Шеремети: "Що приховує лідер СДПУ(о)?", В.Медведчук відповів: "Приховувати доводиться лише одне - дуже хочу, щоб наша партія прийшла до влади". Незрозуміло: навіщо приховувати очевидні речі? Таке прагнення є нормальним для будь-якої серйозної політичної партії, бо для чого тоді її створювати? Це перше. І друге: про нестримне прагнення В.Медведчука до влади і без того всім відомо.

Віктор Медведчук розповів, що одяг свій вибирає винятково самостійно і надає перевагу "костюмам італійського кутюр'є Бріоні (в якого, як зазначає кореспондент, одягаються найбагатші люди світу), сорочки і краватки намагаюся купувати у нього ж". У сімейних стосунках і житті В.Медведчук вважає себе "людиною порядною і добросовісною".

Що стосується витрат власних доходів, які обчислюються мільйонами, то В.Медведчук відповів: "У мене є партія і мій депутатський округ, де я-витрачаю дуже багато особистих коштів". Крім цього, всі отримані в Україні доходи, починаючи з 1995 року, В.Медведчук декларує.

"Напевно, це нескромно, - продовжує В.Медведчук, - але в особистих потребах я себе не обмежую. Якщо би мені потрібна була яхта, я міг би її купити. Але вона мені без потреби, як і літак. В тих структурах, до яких я маю відношення, є свої літаки, і коли мені буває потрібно куди-небудь полетіти, я можу ними скористатися на законних підставах, як і будь-яким іншим видом транспорту".

Тут же Віктор Володимирович підкреслює: "Пільгами народного депутата для безоплатного проїзду в транспорті ніколи не користувався". Ще б пак, коли є власні літаки і "мерси", то навіщо автобуси і поїзди?

- А на Кіпр або, наприклад, на Канари ви можете махнути не задумуючись? - запитала журналістка. І Віктор Медведчук відповів:

- Та хоч кожен день, якщо є час, причому на чартерному рейсі. Посудіть самі: якщо я задекларував такий дохід, то невже не можу дозволити собі Канари або новий "шестисотий Мерседес"? Та хоч кожного місяця! Але мені це непотрібно. А ось на Кіпр я їжджу відпочивати, оскільки дуже люблю цю країну. Більше того, у мене там є у власності квартира... Якихось дві з половиною години в літаку - і ти на Кіпрі!

Кореспондент львівської газети "Високий замок" Олена Лань, яка побувала на Кіпрі, в публікації від 6 липня 2001 року висловила небезпідставну думку, що, крім В.Медведчука, квартири у комфортабельному будинку Сольферіно, що у курортному місті Лімасол, мають відомі в Україні особи: Лобановський, Кравчук, Суркіс, Пустовойтенко. Перевірити цю інформацію журналістці не вдалося - тамтешні компанії, що торгують нерухомістю, свято бережуть таємниці своїх клієнтів. Але, як вияснила журналістка, "у Сольферіно - прекрасні квартири із зимовими садами і чудовим краєвидом на Середземне море".

Проте не лише курортами, чудовим середземноморським кліматом, золотими піщаними пляжами і ніжною прозорою водою славиться острів кохання, як називають Кіпр із давен. Адже тут, за легендою, народилася давньогрецька богиня кохання і краси Афродіта. Кіпр - це ще й одна з найбільших офшорних зон світу, де іноземці мають можливість реєструвати компанії, щоб суттєво зменшити прес оподаткування у себе на батьківщині. Остання обставина притягує на Кіпр підприємців більше, ніж море і пляжі. Особливо популярним Кіпр став серед бізнесменів із країн СНД - на острові постійно мешкає близько 30 тисяч російськомовних людей, у яких є тут свої радіоканали і своя російська преса. Сюди з концертами приїжджають відомі російські артисти. У час, коли на Кіпрі перебували львівські журналісти, у п'ятизірковому готелі міста Лімасол зупинився Розенбаум. Він мав дати концерт для російськомовних.

Відпочиваючи на Кіпрі, бізнесмени вирішують немало своїх фінансових справ не лише на острові, а й у сусідніх Лівані, Єгипті й особливо Ізраїлі, куди з'їздити вже стало звичним.

Але чи не найпоказовішою стала відповідь Віктора Медведчука на запитання:

- Ви родом з Красноярського краю Росії. Чи вважаєте ви, що, запишись ви там, ваша політична кар'єра склалася б зовсім по-іншому? Не роздумуючи, В.Медведчук відповів:

- Хто знає, може, я вже давно був би головою Держдуми.

Ось так, ні менше - ні більше. Очевидно, що Віктор Володимирович вважає: керувати державами - його покликання. А якби В.Медведчук народився у США, то невже Біл Клінтон і Джордж Буш не стали б президентами? А якби в Ізраїлі? Там теж все було б по-іншому? Мабуть, що ні. Там відразу ж поцікавилися б і батьками, і минулим, і справжніми його заслугами, і текстами дисертацій "не останнього юриста" і багато іншим.

До речі, кіпрська квартира відкриває заморські перспективи - з часом може стати і президентом Кіпру.

Не дивно, що Віктора Володимировича застерігали від захворювання на нарцисизм - самохизування, ваду, характерну для людей самозакоханих, амбітних і владолюбних, у яких відсутнє почуття самокритики. Вираз цей тісно пов'язаний із назвою квітки "нарцис", яка першою розквітає напровесні і при відсутності зелені хизується на тлі сірих клумб. Але час нарцисів швидкоплинний - їм на зміну незабаром приходять піони і троянди, набагато приємніші і корисніші людям квіти.

Заключення

Не варто дуже високо злітати, бо можна боляче впасти.

Сергій Медведчук ³²

Президент - це не тільки найвища посада в державі. Президент - це, як правило, найвизначніший, наймудріший і найдостойніший її представник. Президент - це символ і гордість країни. На честь президентів встановлюють пам'ятники, створюють музеї і меморіальні комплекси, їх іменами називають міста, площі, вулиці, кораблі. Президент слугує прикладом для інших і зразком для наслідування. Так було і є в усіх демократичних і цивілізованих державах світу.

Яким особистим прикладом і зразком для наслідування може служити Віктор Медведчук, який поставив собі за мету стати Президентом України?

За освітою і професією В.В.Медведчук - юрист, працює за цим фахом ось уже тридцять років. Юристи є особливою категорією людей у суспільстві, бо вони повинні не лише любити і поважати правду, а й зобов'язані шукати правду і жити по правді. Це правило правознавців усього світу. Чи керувався цим правилом неодноразовий лауреат відзнаки "Юрист року", Заслужений юрист України, доктор юридичних наук Віктор Володимирович Медведчук?

Як показує все попереднє свідоме життя Віктора Медведчука, жити за совістю, правдою і законом було для нього постійною проблемою. Бо хіба можна назвати життям по правді і закону, коли студент-юрист В.Медведчук через свою крайню жорстокість тяжко скалічив молоду людину? Хіба любов'ю до правди керувався В.Медведчук, коли замість щиросердечного каяття за свій злочин обманював слідство і суд, намагаючись уникнути покарання? Хіба по совісті і правді чинив В.Медведчук, коли проти волі Василя Стуса взявся його "захищати" в організованому КДБ судилищі над видатним українським поетом і правозахисником? Хіба не ганебною є поведінка В.Медведчука на цьому політичному процесі? А у процесі над літератором-дисидентом Юрієм Литвином?

Не будемо зачіпати питань чесності і законності під час заняття В.Медведчука бізнесом, створення ним трастових компаній, приватизації гордості всієї України - футбольного клубу "Динамо"-Київ; глянемо на те, що він робив на високих державних посадах заступника і першого заступника Голови Верховної Ради України.

³² [32] Медведчук Сергій. "Я не тримаюся за крісло і не прагну якихось вищих посад" / Інтерв'ю Наталії Балюк // Високий замок. - 2001. - 26 жовтня.

21 січня 2000 року Віктор Медведчук вдався до безсоромного і цинічного обману присутніх в Українському домі 240 народних депутатів України, видаючи за нібито прийняту постанову "Про відсторонення від ведення пленарних засідань 20 та 21 січня 2000 року Голови Верховної ради України О.М.Ткаченка та Першого заступника Голови Верховної Ради України А.І.Мартинюка", другим пунктом якої доручалось ведення пленарних засідань йому - В.В.Медведчуку. Насправді це був цинічно сфабрикований, за безпосередньою участю фракції СДПУ(о), документ, який ніколи не мав і не має статусу правового акта Верховної Ради України. А як узгоджуються з правдою і законом дії В.Медведчука, коли він тривалий час користувався дуже сумнівною печаткою Верховної Ради України, яку немало народних депутатів, у тому числі і легітимний голова парламенту Олександр Ткаченко, визнали підробленою? Чи по правді, по закону і по Конституції чинив В.Медведчук, коли підписував наскрізь сфальсифіковану постанову "Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України" №1400 від 21.01.2000 р.? А хіба критеріями правди керувався невідомий з найвищого керівництва Верховної Ради України, хто 29 травня 2000 року дав вказівку службі фельдзв'язку вилучити з центральних органів державної влади України справжню постанову Верховної Ради України під номером 1396-XIV від 21.01.2000 року і замінити її сфабрикованою під цим же номером для того, щоб виправдати протиправні антиконституційні дії В.Медведчука?

А хіба правдою і благородством керувався В.Медведчук, коли в 1999 році писав тексти всіх шістьох запитань на всеукраїнський референдум за так званою "народною ініціативою" олігархів, якою готувались антидемократичні зміни в Конституції вже для майбутнього президента, щоб наділити його небаченими ніде в цивілізованих державах повноваженнями?

А як бути з фактами приховування В.Медведчуком від виборців свого другого одруження і засудження за скоєний зумисний кримінальний злочин?

І хоча діти за батьків відповідати не можуть, то це твердження важко застосувати до політичних діячів. Бо якщо в Україні всіма матеріалами на корнинського співробітника німецьких окупантів Володимира Несторовича Медведчука мало хто користувався і їх при бажанні можна приховати, то в сусідній Росії, де відбував покарання батько теперішнього першого віце-спікера українського парламенту, вони надійно зберігаються і можуть стати вагомим важелем впливу не лише на президента, але через нього і на всю державу.

І ще одне. Президент - це лідер. А щоб бути лідером народу, треба мати перед ним заслуги. Які заслуги перед українським народом має Віктор Медведчук? І взагалі: що він зробив у житті таке, чим може пишатися?

Як незаперечно свідчать численні факти, Віктор Володимирович Медведчук протягом всього свідомого життя не лише не зробив жодного вартісного суспільного вчинку - він постійно був не в ладах із власним сумлінням, правдою і законом. Вже це повинно спонукати народ задуматися над тим, що може робити така людина, коли вище неї не буде нікого, крім власної совісті і Бога, тобто на посаді президента держави?

До читача

Шановний читачу.

Ти закінчуєш читати книгу, можливо, із дещо змішаними почуттями, внаслідок яких може зародитися думка, що написана вона надто відверто, категорично і жорстко, бо тут немає й сліду найменшого співчуття до В.В.Медведчука. Але скажи, будь ласка, до кого потрібно проявляти співчуття і милосердя: до народу, над яким знущуються вже десять років, чи до тих, хто цинічно це робить? Це перше. І друге. Народна мудрість говорить: "Що правда, то не гріх". Правда ніколи не може бути осудженою. "І пізнаєте правду, і правда визволить вас", - сказано у Святому Письмі. Ми повинні знати правду про себе і про тих, хто виступає від нашого імені.

Автор намагався писати винятково з позицій правди, неодноразово перевіряючи одні і ті ж факти, належно обґрунтовуючи свої слова та висновки незаперечними свідченнями і

документами. І чим більше він їх вивчав - тим сильніше переконувався: кредом В.Медведчука були обман і подвійне життя, що вимагали постійного компромісу із власним сумлінням. Це привело до деградації самого поняття честі.

Автор вважає, що людина з таким темним минулим і з такими важкими прихованими гріхами не має жодного права займати високі державні посади, а тим більше керувати 50-мільйонним народом. Не можна допустити чергового експерименту над країною - надто дорогою може бути ціна. Саме з цих міркувань автор взявся за перо, бо йому далеко не все одно, що станеться з нашою Батьківщиною.

Автор цієї книги був одним із тих, хто щиро, в бажанні добра народові боровся за незалежність України і її проголошував у 1991 році.

Ми всі тоді прагнули створити сильну процвітаючу Україну, яка б забезпечила своїм громадянам гідний людини матеріальний добробут, свободу, справедливість і демократію.

Замість цього нам збудували державу із зруйнованим промисловим виробництвом і деградованим сільським господарством, злидненими культурою, наукою, освітою; викривленими уявленнями про мораль, справедливість, демократію; державу, в якій всім представникам правлячої верхівки та їх сателітам на місцях дозволено здійснювати порушення і плювати на закон. Всім: зверху донизу. І їм це подобається, тому всі вони підтримують бандитсько-кримінальний режим. Цей режим знищив свободу, демократію, справедливість і насадив страху нашій країні.

Не таку Україну - убогу, зруйновану, криміналізовану і пригнічену - ми хотіли бачити і не за таку боролися. Саме тому автор має повне моральне право писати жорстко про тих, хто зруйнував і руйнує цю велику світлу мрію. Більше того, автор вважає, що відверто і правдиво про негативи нашого теперішнього життя мають писати всі чесні і відповідальні трударі пера.

Немало київських журналістів, які пробували писати і розказували правду про В.Медведчука, зазнали переслідувань. За вихід в ефір передачі за участю письменника Євгена Сверстюка, який лиш дотично торкнувся теми участі В.Медведчука у процесі над Василем Стусом, ведуча передачі Лариса Вороніна вже наступного дня була звільнена із займаної посади. Бандитського нападу на вулиці зазнав журналіст газети "Час" Андрій Масальський, який опублікував низку критичних матеріалів про віце-спікера. Після виходу гострих публікацій про СДПУ(о) і В.Медведчука в газеті "Хрещатик" було розігнано цілий відділ політики. Але такі brutальні й антидемократичні методи не в змозі завадити слову правди і тим більше вони не можуть сприяти створенню позитивного іміджу В.Медведчука. Як справедливо зауважила влітку 2001 року київська журналістка Юля Лимар: "У випадку з Медведчуком емоції українців ніколи не будуть позитивними".

Київ - Броди - Київ, січень 2000 р. - листопад 2001 р.

Післямова

Перед нами книжка, яка вражає документальною достовірністю фактів. Не розслідуванням глибших невидимих причин і наслідків, а елементарним оприлюдненням документів і фактів, що лежать на поверхні. Просто дивуєшся: усім знайома постать першого віце-спікера парламенту Віктора Володимировича Медведчука, а по суті ми про нього нічого не знаємо. Навіть в межах радянської "Особової картки по обліку кадрів". А тим часом навколо нього крутиться безліч журналістів, які так люблять викопувати невідомі громадськості матеріали і на першій сторінці всяких "ведомостей" великими літерами подавати ті приперчені факти. А елементарної правди про перших осіб при владі не знаємо.

Як же ми наближаємось до Європи, де людину, поставлену на видноті, прийнято прискіпливо оглядати з усіх точок зору, задавати прикрі запитання і вимагати повної відповіді на них - вимагати прозорості усіх мотивів і дій? Адже вона представляє народ, отже мусить заслуговувати цілковитої довіри... А в нас таке вивчення розцінюють, як якусь напасть.

- Імідж України після виборів президента упав на Заході, - сказав мені англійський журналіст.

- Чого так раптом? - здивувався я.

- Економіка упала, внутрішня політика скорумпована, зовнішня - безпринципна, культура і мова в занепаді, народ зведений до жебрацтва - і знов обирають на другий термін того самого президента. Що можна думати про такий народ?

- Але ж не було іншого вибору. Не міг же народ вибрати комуніста Симоненка.

- У вас і не буде вибору, бо ви не говорите самі собі правди. Радієте, що президент України вивчив українську мову, не питаючи про його передвиборчі обіцянки.

- То не зовсім правда. Всі знають, що його добре написані промови не відповідають його ділам, але ж 80 років ми не контролюємо уряду і не впливаємо на нього...

- Усяка невідповідність слова і діла не повинна сходити зі сторінок преси. Президента Клінтона поставили на коліна за те, що хотів приховати правду з інтимного життя і сказав неправду на суді. Канцлер Коль вже у відставці змушений був виправдовуватися за приховане джерело прибутків його партії. І в той час ви на "темних конячках" хочете в їхати в Європу. Там їх чекає викриття, а це приниження для нації. Якби ви самі викривали своїх злодіїв, це не було б приниженням...

Отакі жорсткі стандарти. Тому й ведеться боротьба за свободу слова, щоб те слово творило рівень правди, під яким не можна проскакувати.

Депутат Верховної Ради Дмитро Чобіт пропонує своє журналістське розслідування прихованої біографії Віктора Медведчука.

"Як сміливо! Безстрашний автор!". Але не треба екзальтованих вигуків. Просто чоловік пише в стилі порядної журналістики. Олігарх В.В.Медведчук може знайти собі свого журналіста. Але той журналіст також повинен триматися правди.

Засудження чи виправдовування - це вже справа читача. Але він повинен знати факти. Скажімо, по-різному можна поставитися до походження хлопця, народженого в Сибіру. Можна й поспівчувати, що біографія важка. Багато людей з такими важкими біографіями чесно виходили в люди, не зрікаючись батьків і не зрікаючись правди.

Власне, це і є початок своєї дороги, вибір між правдою і обманом. Усі ми вийшли з тоталітарної епохи і пам'ятаємо, що там люди теж цінували і професійну кваліфікацію, і людську чесність, і вибір важчого шляху.

Але система вірнопідданості, "класова мораль" і "класова правда" калічили душу людини. Тому так багато людей морально скалічених.

Мене здивувало, що у відповідь на мою публікацію про роль адвоката Медведчука в засудженні правозахисника Василя Стуса той адвокат навіть не спробував прояснити ситуацію, як то прийнято в цивілізованому світі. Навпаки, він послався на давність часу і залишив усе на "моїй совісті", тобто вжив емоційних аргументів, до яких вдається той, хто не хоче змінювати чи переглядати свої позиції. Виходить, що коли б зараз судили чоловіка за те, що він вступається за гнаних за правду, то колишній адвокат Стуса повторив би свою роль, а невдоволеним сказав би "хай це буде на вашій совісті"...

Є поняття, які треба ясно усвідомити суспільству після падіння ідеології комунізму. Серед перших - поняття ЗАКОНУ. Без закону не може бути ніякого ладу, ніякої справедливості, ніякого розвитку. Не може бути і людської порядності, бо їй нема на чому опертися.

Все це розуміють насамперед юристи, яким доводилося обслуговувати "согралістичну законність" і ховати від людей очі, копи вони запитували: "Де ваша правда, де совість?".

Але час змінився, колишня ідеологія впала. І життєві потреби України, і контакти її зі світом вимагають пошуку спільної мови, тобто дотримання певних правил. Як у шаховій чи іншій грі. Вимагають чесної гри і чесних гравців з нашого боку. Низький авторитет держави у світі зумовлений не так нашою економічною, як нашою моральною відсталістю. На жаль, Україну часто представляють перед світом неясні люди, яких Захід не може поважати чи то через брак у них належної культури, чи то через брак порядності, чи то через брак

національної гідності і чесного відстоювання інтересів свого народу, не шукаючи при цьому особистих інтересів.

Наш народ шанує тих, що стають на дорогу правди. Однак є категорія юристів, які не збираються змінювати свого ставлення до правди і закону. Навпаки, вони не потребують твердої законності, котра вимагає порядності. Їх влаштує хитра гра з використанням букви закону в інтересах наживи. Вони хочуть нестабільності, невизначеності і каламутної води, в якій легше ловити рибу. Обман і підкуп - найлегші засоби для нечесних. Але вони не можуть бути партнерами в порядному товаристві.

Чорна хмара в кінці ХХ століття, на щастя, не впала громом на землю. Вона розвіялась. Але всі страшні випари носяться над нами. Тепер, в ХХІ столітті, потворно насупились дві старі примари в новому вимірі. Вони загрожують усякому ладові на землі. То не є сили, що мають обличчя, хай навіть агресивне. То повзучий сатанізм і загроза деструкції усіх побудов, порядків і законів, за якими живе наш світ.

Перила - терор, СТРАХ, що підкошує творчу силу людини. Друга - ПІДКУП, що уневажнює всі закони.

Про терор ХХ століття ще не все написано. Мало наголошувалось на тому, що більшовицька й нацистська системи терору переводили течію людського життя на негативну основу і розбурхували та стимулювали загнані в підсвідоме негативні емоційно-вольові прояви. Мало говорено про страх, що поглинув позитивну творчу енергію поколінь і знесилив їх. Жертви понесено не тільки в мільйонах життів, а в змарнованій творчій силі, в закопаних в землю талантах. Страх родив підлість і повсюдно гнітив творчу енергію.

Той ТЕРОР в ХХІ столітті трансформується в силу підступну, що використовує всі недозволені методи, руйнує правила і самі основи довіри між людьми. Запроваджуючи стан війни всіх проти всіх, він отрує повітря, воду і всяку радість життя.

ПІДКУП ХХІ віку морально отрує світ. Він перетворює живі діючі структури в мертву потеруху. Підкуп обминає правове поле, де відбувається гра за правилами, і штовхає збезчещену людину вниз по похилій.

Диявольська спокуса підкупу існувала завжди. Не випадково так суворо карається законом усяка спроба обминути закон, щоб легше заробляти на найпідліших людських нахилах. Але одна справа - випадок, а друга справа - систематична практика. Для суспільства смертельно загрозливі метастази корумпованості, до якої звикає і влада, і владні особи, і знесилений народ.

А тим часом зрозуміло, що той, хто куплений, то вже не особа. І той, хто підкупує іншого - то вже не особа. На гідність, честь і порядність тут вже не можна покладатися. Та зараза розкладає морально все і геть знесилює суспільство.

Ми так звикли до слів "скорумпованість суспільства", що може комусь вже здається, що із тим можна жити і що Захід даремно так вимагає від нас боротьби з корупцією. Але ж цей моральний розпад, як радіація, убиває здорове життя, побудоване на законі. Досить уявити собі підкупного чоловіка з мільйоном - він же щоденно може розлити багатьох голодних людей з пониженим моральним імунітетом. І такий швидко в бізнесі випередить інших за допомогою простої відмички... Медичні, наукові, юридичні, державні інституції видадуть йому фальшивий документ і умиють руки.

Але чому "наших" злочинців заарештовують відразу на митному кордоні? Що їм - мало своїх? Адже їдуть вони з грошима...

Dura lex, sed lex,³³ - на цьому стоїть римське право, фундамент "буржуазного права". Той суворий закон може окремим людям і не вигідний, але для суспільного добра він так - само необхідний, як правила вуличного руху.

Західний світ захищає себе від зарази і дає зрозуміти, щоо закон обов'язковий для всіх. Нагадаємо, що навіть за "залізною заслоною" Захід не толерував сусідів, у яких

33 [33] Суворий закон, але закон. Латинське прислів'я.

практикувалася вигідна їм "законність". Комуністи кричали: "Не втручайтеся в наші внутрішні справи".

Втручалися! Бо беззаконня чи маскування під закон - це не "внутрішні", а людські справи. Це хвороба, що може піти по світу, як епідемія. Треба зборювати кожен прояв.

Зараз набула світового розголосу "справа Гонгадзе". Певним чином вона стала мірилом права і моралі в пострадянській Україні. На ній засвітилися всі, починаючи від Президента. Можливо вона ввійде в підручники, як дзеркало правової свідомості кінці століття, оскільки багатьом випала доля висловити свою позицію. Наскільки пригадую, перша була нульова: побутовий випадок, що трапився з особою маловідомою... На такому рівні правосвідомості не можна було навіть порушити кримінальну справу...

Потрібно було прикласти збережені на Заході поняття ОСОБА, СВОБОДА СЛОВА, ПРАВДА, ОБОВ'ЯЗОК. Ця справа стала каменем спотикання теперішньої влади, яку Захід не може прийняти.

І не треба сподіватися, що гора прийде до Магомета. Захід зберігає і зберігатиме свої поняття з ясною свідомістю того, що це його фундамент. Ото і є "мораль, право і вічні істини", над якими ми сміялися на лекціях з марксизму-ленінізму...

І коли "таращанське тіло" дають на експертизу на Захід, то не задля кращого лабораторного устаткування, а тому, що їхні експерти незалежні і непідкупні. Їм повірять.

У радянській практиці і школі, з якої вийшли нинішні владні особи, було таке поняття: "Пріменіть закон". Щось схоже на "пріменіть оружје"...

Виходить, закон не діє. Його можна тільки застосувати, як погрозу. Були особи, гарантовані від застосування закону навіть у випадку зафіксованої аварії. Так само, як були "нечисті біографії", яких не підіймали: не велено.

Цю таємницю "соціалістичної законності" розголосив мені на зашланні після обшуку офіцер КГБ, проїнятий повагою до моїх книжок. "Застосувати чи не застосувати закон - це в нашій компетенції. Самі бачите, навколо вас крадуть і обманюють. Подібний крок з вашого боку - це завтра кримінальна стаття. А супроти звичайних громадян можна обмежитись позбавленням премії чи попередженням. Тут і практична вигода, і вірно з класових позицій".

Нині в класову теорію перестали гратися. Зате класовий інтерес виріс до безсоромної оголеності. Хто колись міг передбачити гримучу суміш, котра вийде з поєднання в одній особі радянського юриста і пострадянського мільйонера, який до того ж стає народним депутатом і людиною влади. То такий може "застосувати закон" і до опонента, і до суперника, і до неслуха. Може застосувати і свій капітал. А може застосувати і свою владу...

Вертаючись до журналістського розслідування народного депутата України Дмитра Чобота, можна сказати, що воно дає доволі чіткий образ Віктора Медведчука, особливо, що стосується його типових мотивів поведінки і звичних методів діяльності як юриста радянської школи, звичного до того, що закон до нього не буде застосований, а дії його не будуть перевірятися з належною прискіпливістю. Як свідчать його публічні заяви, він впевнений, що під нього "комар носа не підточить".

Судячи з матеріалів книжки, подібні факти можна множити і назбирати їх багато. Але навряд чи можуть знайтися такі, які засвідчать інший образ.

Звичайно, книжка Дмитра Чобота викличе зливу матеріалів уже тому, що виступи віце-спікера зараз привертають увагу і викликають небайдуже ставлення. Дуже багато виборців пригадує його майже неприховані методи підкупу.

Корупція, як і всяке зіпсуття, не знає меж. Корупція - це повзуча катастрофа, якої не бачать тільки засліплені владою і сліпі. Сліпий і дурний співучасник - це куди гірше за пересічного жebraка. Це - на порядок нижче...

Але не треба падати духом. В хроніках, переказах, картинах середньовічної Європи часто виділяється постать лікаря під час епідемії чуми. Лазарети заповнені хворими. Вулиці - трупами. І вже не вірять, що хтось тут може це зупинити... Але з'являється з готовністю допомогти лікар. Одважний лікар йде від хати до хати - і очі хворих засвічуються надією. Чи сам. він є рятівником, чи тільки вісником змін, але він втілює в собі той християнський дух,

що будить внутрішні сили. Дух робить чинними моральні закони в людині і юридичні закони в державі. Оце і є невидима присутність Бога в ділах людських.

Коли ж людина у гордині своїй пробує утвердитися на ґрунті зневаженої правди, то неодмінно впаде.

"Добрий муж утверджує справи свої справедливістю". Цей псалом віками співали навіть діти.

Євген Сверстюк